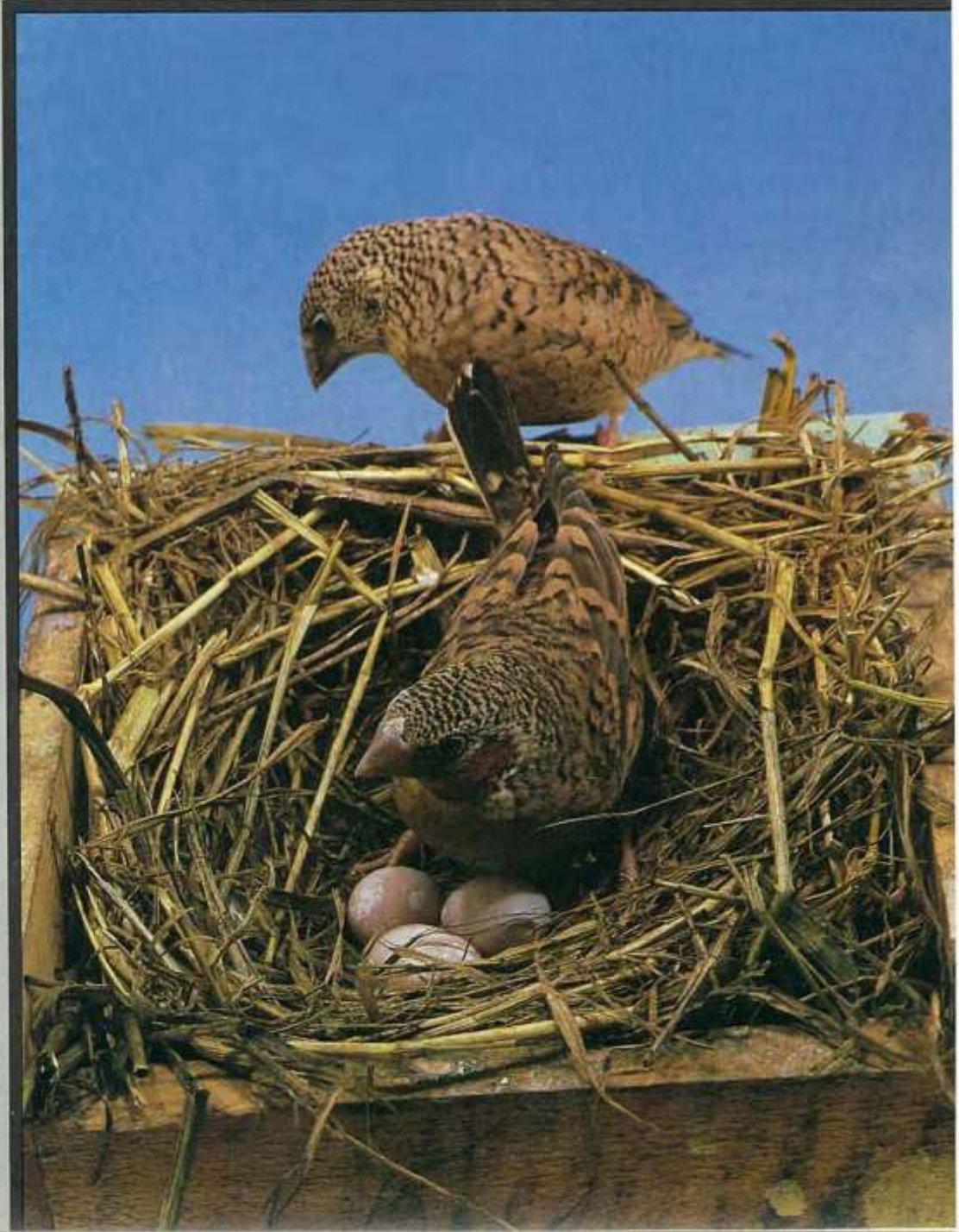

ONZE VOGELS

45e jaargang no. 3, 1984

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

use!

De

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, A.J.F. Lammerse,
E.J. Lensink, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, H.J. Veerkamp
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: Wnd. L. Poppema, Zuiderweg 93,
9744 AA Groningen, telefoon (050) 56 51 75.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: wnd. J.F. Lammers, Burg.
Serrarisstraat 22, 5591 EG Heeze, telefoon (04907) 23 63.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.

Tropen, parkieten etc.:

G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CK Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.

Zangkanaries:

W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,- bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de specialclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wend men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Veenhuizen, Groenestraat 20,
3861 CM Nijkerk, telefoon (03494) 5 60 47.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Gras- en Grote parkieten

H.J. van Doorne, Beurtschipper 58,
3201 GA Spijkenisse, telefoon (01880) 2 24 76.
Entree f 5,-

Insecten- en vruchtenetende vogels

A.P. Wessels, Postbus 1591,
3000 BN Rotterdam, telefoon (010) 67 11 24.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Japanse meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-

Vorm- en Postuurkanaries

J.H. Wiersma, Brinkstraat 53,
3881 BP Putten, telefoon (03418) 5 18 80.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Mergelwal 16,
3432 ZM Nieuwegein, telefoon (03402) 3 97 70.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 32,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnee: OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot e met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

J.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties - ook die van leden en abonnees - met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere nlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

Vragen over?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 3322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Binnenhof 26, 3635 TN Nijmegen.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 1847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANESE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov. weg 29a, 3677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 24 april 1984.

IN DIT NUMMER

	pag.
De Bandvink	100
Kweekresultaat met Zilveroor Nachtegaal	101
Cymbidium	102
Nederland	103
Het kweken van de Europese Sijts	104
Voortplanting bij de vogels	107
Nestelen	110
Nestgewoonten bij kromsnavel	111
Ervoer, is bijvoeding, maar wel noodzakelijk	115
Mijn ervaring met de Roodborst zaadkrakers	116
Hawaii-velduil	117
Kalender '84. De Purperneklori	118
Kleurkanarie. Klassieke kleuren 3	118
Zomertijd	119
Enkele opmerkingen over de kweek van de Witkopnon	120
Over vogelzaden. Haver-Avena	124
Zebra vinken in 50 kleurslagen- wit	125
Volière van de maand	126
Even vuurvinken kweken	128
Nestmateriaal	129
Over het keuren van tropen etc. 3	130
1983, wat een kweekjaar	131
Vorbereiding Kleurkanariékweek	133
Korte berichten	135
Vraag & Aanbod	136
Pinksterbloem	141

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Fauna metaalwaren b.v., Siem van 't Hart, F. Thijssen,	
De Korenmolen	106
Gehu, Jan Grauwelman, W. Rouppe van der Voort	126
Kerno Alkmaar, Wolro	132
Burung Li, Fish- and Birdshop, Crea b.v., Blankensteijn	134
Fauna metaalwaren	136
Van Keulen, Rein v.d. Veen, Conditio, Ormi Mondo	137
Ermelose vogelmarkten, Esve	138
Fauna metaalwaren	139
CéDé vogelvoeders	140
V.V.R. Vogelvoederfabriek	141
404	142
Gebr. van Riel, N.B.v.V. Service, Animal,	
N.B.v.V. Boekenservice	143
Witte Molen	144

Foto voorplaat: Bandvink

Foto: H. Lacey

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.
Postbus 59, 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22

De Bandvink

Amadina fasciata.

KENMERKEN: Lengte 130 mm. Hoofdzakelijk beige-bruin van kleur met donkere vlekken, die voor een aantrekkelijk geschildt uiterlijk zorgen. Het mannetje heeft een brede rode band dwars over de keel. Snavel loodkleurig, poten vleeskleurig. Vrouwtjes zijn hetzelfde maar missen de rode keeltekening.

VERZORGING: Deze populaire vogels stellen niet veel eisen aan hun verzorging en zijn niet moeilijk te kweken als de omstandigheden goed zijn. In alle opzichten zijn het uitstekende vogels voor de beginnende, als men de vogels pas heeft, moeten ze in een ruime binnenvolière ondergebracht worden, totdat zij aan elke klimaatsverandering gewend zijn. Soms zijn gekweekte vogels via de handel te verkrijgen, maar men kan aannemen dat deze in het algemeen wildvang zijn en daarom heel voorzichtig behandeld moeten worden, totdat ze gewend zijn aan ons klimaat! Bandvinken zijn kleine sterke vogels, die uiteindelijk het hele jaar in een buitenvolière kunnen. Zij moeten de beschikking hebben over een goede beschutte plek, die ze tijdens de winter kun-

nen gebruiken, maar verwarming is niet nodig.

Dankzij hun stevige bouw en met hun zware kegelvormige snavel zijn ze in staat goed voor zichzelf te zorgen in een kooi met gemengd gezelschap. Individueel verschillen de vogels veel in temperament; sommige zijn al tevreden als ze de baas zijn bij de voerbak, andere zijn waarlijk agressief en maken kleinere metgezellen het leven vaak erg moeilijk.

BROEDEN: Als de liefhebber een poging wil wagen om deze kleine vogels te laten broeden, kan dit met hetzelfde gemak als bij Zebravinken of Japanse meeuwtjes. Bandvinken domesticeren vrij gemakkelijk, voorwaarde voor een voorspoedige volière-toekomst. Zij bouwen een slordig nest van grassoorten, hooi en twijgjes in een nestkast of mandje. Meestal worden veren gebruikt om het nest te bekleden. Daarna worden gemiddeld zes eieren gelegd. Het broeden geschiedt zowel door het mannetje als door het vrouwtje. De eieren komen na twaalf dagen uit. Het grootbrengen van de jongen verloopt

zonder problemen als de ouders over het juiste voedsel beschikken. Dat moet bestaan uit een gevarieerd zaadmengsel, geweekt zaad, levend voer, beschuitkruim met honing en wat universeelvoer.

VOEDING: Kanariezaad, verschillende soorten millet, groenvoer en alles wat men aan onkruidzaden in velden en hekken kan vinden, zorgen voor een goede gezondheid van de Bandvink. Aanvulling met grit is onontbeerlijk. Sommige vogel-liefhebbers mengen levertraan met het basisdieet van de vogels. Dit is vooral tijdens de wintermaanden heilzaam en helpt legmoed bij het vrouwtje voorkomen, een probleem dat bij deze soorten vrij veel voorkomt.

Een van de meest karakteristieke trekken van deze vinken is de korte kegelvormige snavel, aangepast om zaad te eten. Om deze reden worden ze ook wel 'hard bills' genoemd. Ofschoon hun voedsel in hoofdzaak uit zaad bestaat, hebben ze, vooral in broedtijd, ook fruit en insecten nodig.

Kweek resultaat met Zilveroor Nachtegaal

(*Leiothrix argentouris*.)

Land van herkomst: het oosten van Nepal door Indo-China tot Sumatra. In de natuur houden zij zich vooral op in dichte struiken en andere begroeiing van de bergwouden.

Ja lang wachten – 4 jaar – ben ik uiteindelijk in november 1981 aan een stel van deze vogels gekomen. Zij zagen er reukeloos uit en zijn goed van elkaar te onderscheiden; de vogels zijn gelijk geteund, alleen de man heeft een rode tuit, wat bij de pop ontbreekt. De zang van de man is luider dan van de Japanse Nachtegaal, waarvan ik er jaarlijks enkele kweek en goede resultaten mee bereikt heb.

De vogels, welke ik de eerste winter binnen heb gehouden, op 18 graden, vielen in april in de rui dus kweekresultaten zou ik dat jaar niet hoeven te verwachten van deze vogels.

Eind september echter werd er toch begonnen met de nestbouw maar omdat dat volgens mij niets zou uithalen, heb ik de vogels gescheiden en in een

Tekst: J. Veltkamp
Foto: H. Bielfeld

andere volière geplaatst, zonder verlichting en verwarming en al na veertien dagen vielen zij beiden in de rui, gelijk met de Japanse Nachtegaal. Dit deed mij ontzettend veel plezier, want dit was waarschijnlijk de rui die ze moesten gaan om in het voorjaar te kunnen broeden.

Als voer geef ik mijn vogels dagelijks gewelde rozijnen, rode en gele, 1/4 sinaasappel, 1/4 peer, 1/4 banaan en 1/4 appel. Dit rasp ik op de grove kant van de keukenrasp en meng dit met een eetlepel honing. Dit mengsel meng ik dan weer met 3/4 ons Cede-Mix en voer dit de vogels dagelijks, één eetlepel per vogel. In de winter geef ik dan per vogel drie krekels, drie witte meelwormen en een theelepeltje buffalomaaien per dag. 's Winters heb ik nooit meer dan tien vogels.

Najaar 1982 had ik twee stel Japanse nachtegaal en één stel Zilveroor nach-

tegalen. De rest had ik verkocht aan andere vogelliefhebbers en met dat geld nog een stel Amathist Spreeuwen aangeschaft, zodat wij weer met acht vogels de winter ingingen.

Elk stel werd apart gehuisvest in een binnenvolière van 1,75 x 2,25 mtr en een buitenvlucht van 15 vierkante meter, welke dicht begroeid was. In het najaar werden de struiken goed kort gesnoeid en de bodem met een dikke laag bladeren bedekt, zodat daar onder de insecten kunnen overwinteren en zich schimmels kunnen vormen. Op die manier kunnen de vogels zelf hun medicijnen tot zich nemen. Dit had ik gehoord op een lezing en het bevat mij nog steeds goed; ik heb tot nu toe geen verlies wegens sterfte of ziektes.

Nu dan de eigenlijke kweek waar ik bijzonder mee in mijn sas ben. Van ervaring kun je in zo'n geval nog niet spreken. Ervaringen met Japanse nachtegallen heb ik wel, daar ik deze vanaf 1977 jaarlijks met zeer goede resultaten kweek.

Zij begonnen een maand voor het leggen van het eerste ei reeds te nestelen, maar steeds weer op een andere plek; de op één na laatste keer zelfs in een bloempot tot in een vergorderde

staat. De man bleef echter maar steeds jagen achter de pop totdat hij weer opnieuw begon in een klimkrui van de Passiebloem. Ik heb ze eerst twee dagen laten bouwen en heb toen onder het halfklare nest een nestkorf aangebracht. Dit nest werd in vier dagen voltooid. Als nestmateriaal werd overwegend paardebaar gebruikt. Een week van te voren zat de man al hele periodes in het nest alsof hij zeggen wilde: Hier is het veilig. Op zondag 17 april 1983 was het eerste ei daar. Op 19 april waren er drie vuil witte bruin gespikkelde eieren en begon het broeden door beide ouders om beurten. Na twaalf dagen waren er drie jongen. Deze werden goed gevoerd met uitsluitend levende insecten zoals krekels, nachttuljes, vliegen, sprinkhanen en vervelde meelwormen.

De vijfde dag waren alle jongen uit het nest gegooid. Eén leefde nog en deze heb ik met de handen gewarmd en weer in het nest gezet. Het jong werd toen weer goed gevoerd maar ik heb toen geen meelwormen meer gegeven. Op de zevende dag is het jong geringd en na twaalf dagen vloog het uit en werd daarna nog twee dagen gevoerd. Toen lieten de ouders het jong in de steek, wat de dood tot gevolg had.

Ze deden toen een hele tijd niets, maar

in juni begonnen ze in de buitenvolière een nest te bouwen wat in drie dagen voltooid was. Op maandag 13 juni 1983 was het eerste ei er en op 15 juni waren er weer drie eitjes en begon het broeden opnieuw, om beurten door beiden. Op 27 juni waren er drie jongen, welke goed gevoerd werden. Op 4 juli 1983 heb ik ze geringd met ring 3,5 mm wa erg moeilijk ging bij twee van de vogels. Eén was behoorlijk kleiner deze was twee dagen later dood.

De jongen werden in de buitenvolière gevoerd en nadat ze vier weken oud waren, kwamen ze in de binnenvolière zelf eten vangen, daarbij ontdekte ik dat één van de vogels iets aan zijn pootje had. Nadat ik deze er uitgevangen had bleek dat de ring in het pootje zat gezworen. Ik heb het in lauwwater geweekt en met een pincet het ringetje omhoog geschoven - was ring nr. 9 -, nu staat bij deze vogel de achterteen naar voren, maar hij heeft er verder geen last van. Toen de jonge vogels 30 dagen waren, heb ik ze uitgevangen wegens het jagen van de oude vogels en heb toen tevens de ouders gescheiden daar ik later in de tijd geen jongen meer wilde. Uit de ervaring met de Japanse nachtegallen heb ik namelijk geleerd, dat van eieren, gelegd in juli en later, de jonge vogels niet meer ruïen in oktober.

CYMBIDIUM, GROOTBLOEMIG

Er zal nauwelijks een snijbloem te vinden zijn, die de laatste jaren meer bekendheid kreeg dan de Cymbidium.

De naam van deze bloem is afgeleid van kumbos, wat in het Grieks schuutje betekent. De vorm van de lip van deze bloem doet namelijk denken aan een schuutje.

Het is nog niet zo lang geleden dat orchideeën werden beschouwd als luxueuze en kostbare bloemen, bestemd voor de "happy few" en slechts verkrijgbaar in de betere bloemenwinkels. Tegenwoordig zijn er vele soorten op vrijwel elk verkooppunt van bloemen en planten te koop en de Cymbidium scoort daarbij het hoogst.

De landen van herkomst van deze bloemen zijn Azië en Australië. Orchideeënkwekers in binnen- en buitenland hebben zich de laatste jaren intensief bezig gehouden met kruisingswerk. Het gevolg daarvan is dat er momenteel zo'n dikke zeventiendertig kruisingen zijn! De verrassende variatie in vorm en kleur zal het vaak moeilijk maken een keus te doen.

Grootbloemige Cymbidium wordt vaak aangevoerd in "éénstuks verpakking", dikwijls voorzien van een takje groen. Met wat fantasie is er van enkele Cymbidiumbloemen en wat groen een aardig arrangement te maken.

Zowel de groot- als de klembloemige Cymbidium wordt gerekend tot de sterke snijbloemen, die het met gemak in huis enkele weken zullen uithouden.

Mooie soorten zijn La Belle Annabelle, roze, Forty Niner, groen, Gymer Nederhorst, geel, Allot Rodgers Red Beauty, donkerroze-rood en Gwen Sherman, crémewit.

Bron: Bloemenbureau Holland

NEDERLAND

is tegenwoordig een eldorado voor de vogelliefhebbers die zich in de erfelijkheid van vogelketmerken wenssen te verdiepen. Veel van die liefhebbers kunnen als ideeënrijk aangemerkt worden, in een aantal gevallen is de ijkwaarde nog niet geheel of in het geheel niet voldoende vastgesteld. Soms lijken de ontwikkelde denkpatronen tegenstrijdig, welhaast als schoolvoorbeeld inzake tegenstrijdigheid kan dienen de opvattingen over de vererving van de phaeomelanine bij kleurkanaries. Zeker de fanatieke informatieverzamelaar wordt als het ware gedwongen om zelf de ijkwaarde van de verschillende invalshoeken te toetsen aan de praktijk. Inmiddels is het iedereen wel duidelijk geworden dat vogels niet uitsluitend op hun uiterlijk getaxeerd kunnen worden, fenotypisch kunnen vogels op kenmerken thuisgebracht worden, het genotype kan alleen in de broedkooi vastgesteld worden. De kreet dat de dochter haar kleur van de vader krijgt is gelukkig door bijna iedereen als onvolledig juist ervaren, geldt eigenlijk alleen maar voor de factoren die als geslachtsgebonden te boek staan. Inschaling van factoren als allomorfie of multiple allelomorfie factoren levert bij niet ingevoerde liefhebbers problemen op, alleen de tijd zal verbetering in deze situatie brengen. Wij leven in de tachtiger jaren, dit decennium wordt ook wel aangeduid als het digitaal decennium. Juist in de tachtiger jaren heeft de computertechniek een ongelooflijke vlucht genomen, het is zeer goed mogelijk om de 'persoonsgegevens' van de fokvogels in een homecomputer in te voeren. Mogelijke paringsuitkomsten komen foutloos op de printer, erne, de van een juiste input voorziene computer slaat geen enkele mogelijkheid over. Dus, wat uit een bepaalde paring kan komen wordt zelfs door de eenvoudigste computer zo 'uitgespuugd', wat uit die paring zal komen wordt gelukkig altijd door de natuur bepaald. Geleiders en halfgeleiders met een nooit geëvenaarde precisie bepalen binnen de cel hoe en wat gereproduceerd gaat worden, chromosomen zijn de geleiders van het leven. Omdat ze opgebouwd zijn uit genen mag een chromosoom ook een genenreeks genoemd worden. Wij danken alle mutaties aan de opgetreden wijzigingen in de genenreeks, enkelvoudig of meervoudig. Kijk nu eens naar de reidans van woorden om dit epistel, die woorden haken net als genen in elkaar, de laatste letters en de eerste letters van het volgende woord zijn gelijk. Verander één woord en U komt niet meer rond, veranderingen in een genenreeks worden bij vogels merkbaar en af-

leesbaar als mutaties, het 'normaleffect' komt niet meer rond, net als bij deze woorden in de cirkel. Het maakt niets uit of u nou in het noorden, het oosten, het zuiden of het westen begint te lezen in de cirkel, het maakt ook niets uit of u met of tegen de klok in leest. Ook chromosomen worden 'afgelezen' tijdens de reproductie, een enkele 'leesfout' heeft

vergaande consequenties. In aanmerking nemend dat chromosomen miljoenen malen gereproduceerd worden gedurende het leven van welk organisme dan ook, in aanmerking nemend dat een genenreeks uit duizenden in elkaar hakenende 'woorden' samengesteld is behoeft aan de cirkel van woorden rond dit epistel geen ereprijs toegekend wor-

den, daarvoor is het geheel wat te eenvoudig. Maar, je moet wel een gehele ijspegel zijn om niet diep onder de indruk te raken van de gecompliceerdheid van het mechanisme dat wij eenvoudigweg 'erfelijkheid' plegen te noemen!

KR

Het kweken van de Europese Sijs.

Het kweken van sijzen is betrekkelijk eenvoudig, wie al eens groenlingen en of kneuen heeft gekweekt kan ook sijzen kweken. De verzorging en voorbereiding vraagt overigens wel wat meer aandacht en observatie. Als je daar geen tijd voor hebt, moet je ook geen of slechte resultaten verwachten, maar echt moeilijk is het niet.

In het najaar moeten de sijzen, een of meerdere koppels, in een beschutte vlucht met nachthok bij elkaar worden gezet.

In de winterperiode kunnen we de vogels dan makkelijk observeren, zeker als we gekleurde knijpringen bij ze aanleggen.

Het gaat er om, en dat is heel belangrijk bij wildzang, dat de man de pop voert, doet hij dat niet of heeft U het niet gezien, vergeet het dan maar, ze zullen in het voorjaar niet tot broeden overgaan.

Men zegt wel eens vogels kennen geen liefde of genegenheid tot elkaar, maar volgens mij klopt dat van geen kanten. Indien U in het najaar of winter gezien heeft dat een koppel 'bekt' dan moet er nogal wat mis gaan willen ze niet broeden.

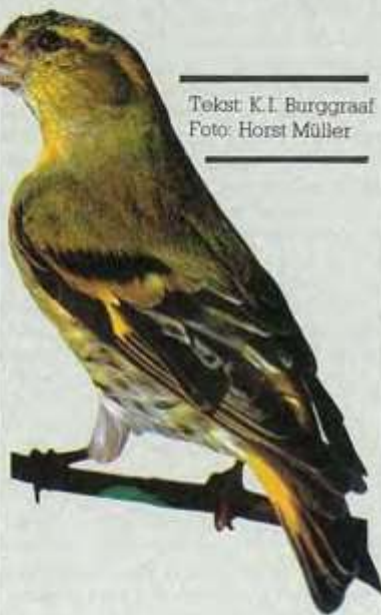
U moet wel wat geduld hebben want het broeden begint niet altijd in mei het kan ook begin juni zijn. Dit ligt aan verschillende factoren, zoals leeftijd, conditie, het weer, de verzorging en de broedomstandigheden.

De vogels doen het het beste als ze koppelsgewijs zitten, daardoor kan men controleren welk voedsel er wordt opgenomen en of er met nestmateriaal wordt gesleept en door wie. Zitten ze met andere vogels dan is dat niet te controleren en de andere vogels zullen het beste van het voer missen omdat sijzen echt brutaal zijn.

De voeding is het gehele jaar door verschillend. Het wordt door mij aangepast aan wat de natuur op dat moment te bieden heeft. Door mij wordt gevoerd een zaadmengsel bestaande uit tweederde kanariezaad, en eenderde onkruidzaad. Ook wordt er onkruidzaad gevoerd en verder een mengsel van boekweitzaad, hennepzaad, zoetraapzaad, koolzaad, lijnzaad, gepelde haver en maanzaad. In de winter wat meer vethoudende zaden dan in de zomer.

In de periode dat de vogels bij elkaar zitten, twee maal per week een portie geknipte meelwormen en miereeieren, de hoeveelheid naar gelang het aantal vogels.

In de kweek en opfok periode per dag een boterham besmeerd met een laagje eivoer wat iets is nat gemaakt, daarin gedrukt enkele korrels hennep en ne-

Tekst: K.I. Burggraaf
Foto: Horst Müller

gerzaad, omdat ze dit graag eten en ze zodoende ook eivoer eten of leren eten, en daarop de geknupte meelwormen en de miereeieren.

In de periode dat de jonge vogels uitvliegen totdat ze volwassen zijn geven we nog een tweede boterham bedekt met een laagje gekweekt kiemzaad. Dit is bedoeld als overgangvoedsel voor de jongen, van het zachte voer van de ouders naar het harde zaad; de jongen varen er wel bij.

In de maanden Mei, Juni, en Juli afhankelijk van het weer, zijn er in de natuur veel groene bladluizen te vinden en wel op brandnetels.

Gewapend met een emmer water, handschoenen, en een schaar ging ik op zoek naar brandnetels die in de schaduw onder een boom stonden, knipte ze af en stak ze op de kop in de emmer met

water, de luizen dreven op en in het water.

Daarna een stuk van een panty genomen en het water zeven. Wat er dan al lemaal uitkomt; groene luizen, torretjes rupsjes, en kevertjes. Dit smeerde ik op de boterham met de meelwormen en de miereeieren. Het was soms net een wandelende boterham, het werd dan ook in een mum van tijd kaal gevreten. Zwarte luizen moesten ze niet. Ik voerde ook veel onkruid in halfrijpe toestand zoals herderstasje, vogelmuur, paardebloem en verschillende soorten graszaad.

In het vroege voorjaar verzamelde ik in een jampot met schroefdeksele gele paardebloemen omdat daarop veel in sekten huizen. Je moet wel vlug zijn anders springen of vliegen ze eraf. In het najaar verzamel ik veel elenzaad er laat dat drogen, de sijzen zijn er verzoop. Iedere dag werd het badwater ververst want baden doen ze graag.

De broedkooi was 1m breed, 1m hoog en 80cm diep, keuzen uit broedplaatset was er in de vorm van, 1 harzerkastje, 1 roodsteenbakje, 1 touwnestje, (korfmot), 1 blauwe spar van 80 cm hoog die geplaatst werd met kluit in een plastic vaatje zodat ik het water kon geven er het in leven bleef.

Het nestmateriaal bestond uit: grashalmen, mos, zwart paardehaar, en tevens werd er muur als nestmateriaal gebruikt.

Het kweekkoppel van mij ging ongeveer in de eerste week van Juni tot broeden over.

De grove nestbouw werd verricht door de man, hij nam het harzerbakje als broedplaats. De afwerking deed de pop, het mannetje floot dan zijn liedje

vlak in de buurt van het nest in wording. De paring heb ik niet gezien, volgens de bestaande literatuur gebeurt dit zeer vroeg in de ochtend tijdens de schemering.

Na enkele dagen lag er het eerste ei, na drie dagen ging de pop zitten.

Ik heb de pop de gehele broedperiode niet van het nest gezien, toch lag haar ontlasting in de buurt van de voerbakjes, vermoedelijk kwam ze 's-morgens vroeg van het nest om even te eten.

Ook tijdens de verzorging, en ik kwam heel dicht in de buurt van het nest, bleef ze parmantig op het nest zitten en hield mijn handelingen goed in de gaten.

Ik probeerde dan ook deze handelingen iedere keer in dezelfde volgorde en tempo te doen.

De man voerde de gehele broedperiode de pop op het nest. De eerste drie dagen na uitkomst, er lagen lege doppen op de bodem, bleef de man de pop

voeren die gaf het voer dan weer door aan de jongen.

De vierde dag na het vinden van de eierschalen heb ik de pop toch maar van het nest gehaald en tot mijn grote vreugde lagen er drie jongen in. De pop ging direkt weer op het nest zitten en keek mij aan met een air van dat moet je nu nog een keer wagen.

Tijdens de broedperiode had ik langzaam de geknipte meelwormen, mie-reeieren en luizen opgevoerd tot iedere dag een boterham. Ook ben ik toen begonnen met het voeren van de gekiemde zaden (24 uur in water). Deze spoelde ik goed tot het water weer helder was. Er waren intussen vijf jongen, deze zijn voorspoedig grootgebracht, zowel door de man als door de pop. In de literatuur staat dat de man als het tweede broedsel zich aandient, verwijderd moet worden, met de jongen, WAAROM? De man begon het tweede

nest op de jongen te bouwen. Wat nu? Goede raad was duur.

Ik haalde iedere morgen en avond het materiaal wat hij erop gesleept had eraf, dit spelletje duurde twee dagen, waarna hij het schijnbaar beu was, want hij ging in de blauwe spar het tweede nest bouwen.

Toen dat klaar was begon de pop er eieren in te leggen, na het derde ei begon ze weer te broeden en het voeren van de jongen liet ze over aan de man, deze voerde haar ook. Nu echter niet zoveel als tijdens de eerste broed, omdat hij het te druk had met de andere vijf maanden, zodat zij er nu af en toe moest afkomen om zelf wat te eien.

Er bleken vijf eieren te zijn gelegd waaruit drie jongen kwamen. De oudere jongen waren nu ongeveer zelfstandig, ze aten in ieder geval van de insekten en de geweekte zaden.

Het ringen van de jongen was moeilijk, met moet het in ieder geval doen rond de vierde en de vijfde dag anders is het te laat. Men moet wel alles in één keer ringen om niet te veel het nest te verstorten. Er zit dan wel verschil tussen de jongen in grootte maar als men aan één kant van de ring het ventielslangetje 2 mm langer laat kan de ring er echt niet meer af omdat de binnendiameter van het ventielslangetje maar 1,8 mm is.

Ook weer in tegenstelling met wat ik gelezen had, dat het verschil tussen man en pop pas na zes maanden te zien zou zijn bij de jongen, begonnen de jongen tijdens de ruï, in september, al de kleur van de man of pop aan te nemen.

Ook al weet ik dat de sijen, familie zijn van de vinkachtigen vind ik dat hun sociaal gedrag, zowel tussen de ouderen onderling als tussen ouderen en jongen, veel lijkt op die van de mezen. Vooral het bedelen van de jongen om eten, hun alarm kreten, hun brutaal gedrag en de nestbouw. Ik heb dit jaar geen broedresultaten behaald met mijn vinken, volgens mij komt het omdat ik te weinig informatie heb over de voeding en de verzorging zowel in de winter als de voorbereiding op het broedseizoen. Weet U het misschien? Schrijft U ook eens een stukje?

Om onze sport te stimuleren moeten we wel informatie aan elkaar doorgeven en niet zoals sommige kwekers denken sukkel maar wat raak. Denkt U dat we niets van elkaar zouden leren? Nou reken maar. Iemand moet goed voorgelicht aan een hobby kunnen beginnen anders is de teleurstelling later veel te groot zodat hij er mee stopt.

Ik hoop dat iedere oprechte kweker dit zich aantrekt en ook zijn ervaringen eens doorgeeft.

Voortplanting bij de vogels

prof. dr. Anthonie Stek

Kweken zou men de ziel van onze vogelliefhebberij kunnen noemen. Het is als het ware de proef op de som, waaraan wij kunnen zien dat we met de verzorging van onze dieren, de inrichting van de volière, de samenstelling van het voedselpakket op de goede weg zijn. Vervolgens stelt het grootbrengen van de jongen ons in staat om met het eigen kweekmateriaal door te gaan en eventueel nieuwe typen en kruisingsprodukten te ontwikkelen. Tenslotte kunnen wij bij tot voortplanting komende vogels interessante waarnemingen doen met betrekking tot de balts of hofmakerij, de nestbouw, het broeden, het grootbrengen van de jongen, kortom met betrekking tot het voortplantingsgedrag. Het verdient dus ongetwijfeld aanbeveling om eens een ogenblik bij die voortplanting in het algemeen stil te staan en te zien door welke wetten en regels deze in zijn totaliteit wordt beheerst.

Allereerst een korte beschrijving van een voortplantingscyclus. Het mannetje gaat naar het broedgebied bij de komst van de voortplantingsperiode. Het lengen van de dagen met de toename van het licht blijkt de prikkel te zijn. Via het hersenaanhangsel of hypofyse worden dan de hormoonorganen (de schildklier bijvoorbeeld) gestimuleerd en zo komen ook de geslachtsorganen tot ontwikkeling.

Na het bezetten van een territorium verdedigt het mannetje dit door het zingen tegen mannelijke rivalen. Territoriumgevechten vinden plaats en zowel door die strubbelingen alsmede door de zang kan de aandacht van de vrouwelijke soortgenoten op de aanwezigheid van het mannetje worden gevestigd. Als regel komt dit laatste wat later, heel

doelmatig overigens, want het mannetje is daardoor door haar aankomst al wat op gang. Het vrouwtje kan eerst op precies dezelfde manier als de mannelijke rivalen worden bedreigd, maar het vrouwtje heeft instinctief een ander wapen en reageert op een totaal andere manier. De kern van haar tactiek is dat zij niet vlucht en ook nimmer terugvecht. Ze is gewoon om zich aan het mannetje te vertonen op een wijze, die alleen bij vrouwtjes van haar soort bekend is. Een vrouwtje van een nauwverwante soort doet het een beetje anders en dit is (samen met kleur- en tekeningverschillen) juist voldoende om kruising tegen te gaan. Er wordt dan (zoals we zeggen) een voortplantingsbarrière gevormd.

Het mannetje heeft in de voortplantingsperiode een alleszins doelmatige, agressieve inslag. Door de speciale reactie van het vrouwtje blijkt die laatste echter geleidelijk te verdwijnen. Tevens wordt het gedrag van deze speciale indringer duidelijk gemaakt en zo komt het mannetje als het ware spelenderwijs tot het aanvaarden van de vrouwelijke soortgenoot.

Het overschakelen van agressie op aanvaarden kost tijd en hetzelfde geldt voor het overwinnen van de schuwheid en de terughoudendheid (om niet te spreken van angst), die zowel bij het mannetje als het vrouwtje schijnt voor te komen. Bovendien kost het ook tijd om elkaar goed als individuen te leren kennen. Alle vogels van dezelfde soort lijken zeker niet op elkaar, maar in dit opzicht bestaan niet slechts lichamelijke, maar ook geestelijke verschillen. De nauwkeurige waarnemer is hiermee in het vrije veld of bij zijn volière-dieren spoedig op de hoogte. Zelfs na het uit het ei komen van de jongen wordt dikwijls van tijd tot tijd zowel bij het mannetje als bij het vrouwtje nog zelfvertoon waargenomen. Dit is belangrijk, want het laat ons zien dat dit gedrag niet alleen dient om de partnerbinding op de juiste wijze tot stand te brengen, maar bovendien ervoor zorgt dat deze onder alle omstandigheden gehandhaafd blijft. Zelfs komt op die manier een dui-

delijke wederzijdse prikkeling tot stand, die bij het komen in een optimale broedconditie zeker niet kan worden gemist. Tijdens de balts kan het vrouwtje door het mannetje worden gevoerd. Men heeft wel gedacht dat dit vroeger in de evolutie diens om het vrouwtje wat extra voedsel te geven. Zij moet immers in de voortplantingsperiode extra prestaties leveren bij de productie van de eieren.

Door die bijvoeding zouden de overlevingskansen van het vrouwtje worden vergroot. Men kan erover discussiëren of vroeger die handeling praktische betekenis als bijvoeding heeft gehad, maar in elk geval is de hoeveelheid voedsel bij de tegenwoordige vorm van het gedrag te gering om een rol van enige betekenis te kunnen spelen.

Zonder enige twijfel is het aanbieden van voedsel nu slechts een hoffelijk gebaar, een symbolische daad, een rituele handeling. Het om voedsel bedelende vrouwtje gedraagt zich op een wijze die sterk overeenkomt met die van een nestjong. Anderzijds voert het mannetje het vrouwtje vrijwel op dezelfde manier als de jongen worden gevoerd. Hij kan het bijvoorbeeld aanbieden in de snavel of het opbraken uit de krop. Door dit voeren schijnt ook de voortplantingsdrang krachtig te worden gestimuleerd en de onderlinge band versterkt.

Men zou kunnen denken dat het ook wat te maken heeft met het opkomen van de drang tot het voeren van de jongen. Toch schijnt dit blijkbaar niet zo te zijn, want het duurt nog geruime tijd dat die plicht zich voordoet. Wel is het misschien mogelijk dat er een bepaalde emotionele band bestaat tussen het voeren en de genegenheid, die het dier ondervond toen het nog een jonge vogel was, die zelf gevoerd moest worden.

De ritualisering (waardoor een gedragsspatroon met signaalfunctie steeds duidelijker en werkzamer wordt) is bij de duiven *Columbidae* zover voortgegaan, dat voedsel geen enkele rol meer blijkt te spelen. Van het voeren is niet meer dan het elkaar aanraken met de snavel overgebleven. Dit is eigenlijk heel bijzonder, want de meeste vogels zijn geen echte 'aanrakingsdieren'. Er zijn

voedsel

natuurlijk uitzonderingen en dan behoeven wij in dit verband slechts aan de onafscheidelijken van het geslacht **Agapornis** te denken, alsmede aan de spitsvogels **Artamidae** (de wenkbrauwspitsvogel **Artamus superciliosus**, de maskerspitsvogel **Artamus personatus**, de kleine spitsvogel **Artamus minor**, de Nieuwguinese spitsvogel

Artamus maximus, de witborstspitsvogel **Artamus leucorhynchus**, de grauwe spitsvogel **Artamus fuscus** en de grijze spitsvogel **Artamus cyanopterus**).

Maar in het algemeen blijkt een vogel zich tegen aanraking te verzetten, ook al geschiedt dit door soortgenoten. Voor de paring is uiteraard nauw lichamelijk contact vereist (het nauwste contact dat mogelijk is, om zo te zeggen) en zo kan men zich voorstellen dat het voeren bij de balts wellicht een rol speelt om de instinctieve angst voor aanraking enigszins weg te nemen. Men kan er zeker van zijn dat dit gedrag voor de vele soorten die het vertonen, een belangrijke biologische betekenis heeft en een zeker voordeel betekent. Zelfs tijdens de nestbouw, het eierleggen en het broeden kan dit gedrag worden geobserveerd. Ongetwijfeld wijst dit op een vroegere noodzakelijkheid van dit gedrag als krachtige ondersteuning van het vrouwtje dat juist in de periode van de eierproductie extra voedsel nodig had. Vooral voor de opbouw van de voedingsrijke dooier is heel wat voedsel vereist. Zo is dit voeren tijdens de hofmakerij vermoedelijk een geritualiseerde rest van een eens doelmatige handeling, zoals dit met meer van die ceremoniën en rituelen het geval is. Momenteel dient het nog slechts als een onduidelijk prikkel of signaal om een nieuw element in het gedrag te doen ontstaan. Men zou dit kunnen omschrijven als het verdwijnen van de vrees om aangeraakt te worden en de aanvaarding van de aanraking.

De haan van het huishoentje blijkt het helemaal op zijn eigen manier te doen: hij vindt zogenaamd voedsel voor de hen en vestigt daar met de bekende **tok-tok-tok**-geluiden de aandacht op.

De paring kan worden voorafgegaan door een kortere of langere reeks speciale handelingen. Die kunnen bijvoorbeeld in nauwelijks waarneembare verschillen in houding bestaan, die van soort tot soort sterk kunnen variëren. Bij verwante soorten komen ze min of meer overeen, zoals dit ook bij lichamelijke eigenschappen het geval is. Soms is zo'n voorafgaande actie al heel eenvoudig.

Het neerdrücken van het vrouwtje is dikwijls het enige teken dat het vrouwtje laat zien. Dat dit een belangrijk signaal is, blijkt wel uit het feit dat Amerikaanse sneeuwhoenders trachten te paren met opgezette exemplaren van hun eigen soort. Als de houding die van een neerdrückende vogel is, kan men daarvoor zelfs mannetjes gebruiken en zijn vrouwtjes niet absoluut vereist. Toch zijn deze vogels heel goed visueel ontwikkeld en zijn ze uitstekend in staat om het verschil tussen beide geslachten van hun eigen soort waar te nemen. Dit kan immers uit andere gedragingen worden geconcludeerd. De dieren blijken zelfs tot het herkennen van individuele soortgenoten in staat te zijn. Bij die sneeuwhoenders komt de haan tot handelen door een houding, zulks in tegenstelling tot het roodborstje **Erethacus rubecula**, die bij het zien van een kleur (rode keelen borstveren!) onmiddellijk tot aanvallen komt. Voor een bepaald aangeboden gedrag kan een handeling dus als een zinvol signaal dienst doen.

Bij de balts komen verschillende rituelen voor, waarvan het aanbieden van nestmateriaal er één is en wel een heel belangrijke. Zonder twijfel moet het zijn oorsprong vinden in activiteiten die eerst nuttig waren, maar momenteel slechts als symbool worden gebruikt, als een geritualiseerde gedragshandeling. Bij pinguïns **Spheniscidae** vindt het steentje-aanbieden plaats en is men daarop zo bijzonder verzot, dat stenen bij soortgenoten kunnen worden gestolen. Al met al is dit steentje-aanbieden een doelmatig en opvallend deel van de hofmakerij.

In het algemeen kan het aanbieden van nestmateriaal doorgaan tot in de periode dat de eieren worden gelegd, waaruit men dus wel kan concluderen dat het geen enkel praktisch nut meer voor de nestbouw kan hebben.

De nestbouw blijkt op een aangeboren vermogen te berusten: een leerproces komt hier in het geheel niet aan te pas. Brengt men jongen in volledige afzondering groot, dan blijken ze later de voor de soorten karakteristieke nesten te bouwen. Dit is met zoveel soorten gedaan (met weervogels **Ploceidae** bijvoorbeeld), dat men wel moest aannemen dat het voor alle soorten geldt. Men heeft in vroeger tijd de activiteiten van de nestbouw een voorbeeld van uitgesproken doelgericht gedrag en intelligentie genoemd. Men staat immers versteld bij het zien van de bouwprodukten van de meesterarchitekten on-

der de vogels. Zoals bekend variëren nesten sterk in hun vorm: van een simpel kuiltje in de grond tot de ingewikkelde bouwwerken die we in dit opzicht bij een rondreis door de vogelwereld kunnen tegenkomen.

Instincthandelingen passen slecht in ongebruikelijke situaties. Talrijke experimenten hebben dit aangetoond. Dwingt men vogels een nest te bouwen op een voor het normale nesttype ongeschikte plaats, dan zal het dier toch altijd trachten om zijn soorteigen nesttype te verworpen. Dan bestaat de kans dat zo'n nest radicaal mislukt doordat het bijvoorbeeld omvalt of in elkaar zakt, waarna het legsel uiteraard verloren gaat. Een menselijke architect zou gewoonlijk op grond van zijn berekeningen niet falen. Heeft hij op de een of andere manier toch tegenslag, dan zal hij niet voor de tweede maal dezelfde fout begaan. Voortgedreven door de innerlijke drang die het instinct in wezen is, zal de vogel zijn fout nog verschillende malen herhalen, wat van een denkend mens vanzelfsprekend niet kan worden verwacht.

Uitgebreide proefnemingen hebben uitgewezen dat het instinct tot de nestbouw vrijwel gelijk loopt met de ontwikkeling van de eieren in de eierstokken. Opgemerkt moet nog worden dat het nest door het vrouwtje alleen kan worden gebouwd of samen door het mannetje en het vrouwtje. Er zijn ook soorten waarbij de nestbouw op de werkzaamheid van het mannetje berust en dat hij daarmee al lang en breed bezig is voordat het vrouwtje is aangekomen.

De drang tot het op eieren zitten en het verwarmen daarvan wordt algemeen **broedszijn** genoemd. Het wordt gedeeltelijk door geslachtshormonen geregeld, maar blijkt gedeeltelijk ook een gevolg te zijn van de aanwezigheid van eieren in het nest. Het vrouwtje moet voor het broeden zover zijn, dat ze inderdaad de drang tot broeden voelt. Ziet ze slechts het legsel, dan is dit absoluut niet voldoende om haar tot broeden aan te zetten. Worden in een leeg nest van de zilvermeeuw **Larus argentatus** eieren gelegd, dan bebroedt het vrouwtje die niet, maar eet deze op. Bij de meeste vogels begint het broeden als het legsel voltallig is.

Vogels moeten weten wanneer het legsel compleet is. Overigens blijkt dit op twee verschillende manieren te worden waargenomen. Zo gaan bepaalde soorten met leggen door totdat het voor de soort geldende aantal bereikt is en hou-

den de dieren er dan mee op, wat er ook met de eieren gebeuren mag.

Andere soorten gaan met het leggen door, als men steeds een ei uit het nest wegneemt. De merkwaardige, aan de spechten *Picidae* verwante drasihals *Jynx torquilla* kan op die manier tot 62 eieren komen (in plaats van de gebruikelijke acht tot tien) en zwaluwen *Hirundinidae* (de boerenzwaluw *Hirundo rustica* en de huiszwaluw *Delichon urbica* bijvoorbeeld) tot ongeveer vijftig. Het zogenaamde 'melken' van kievitseieren is algemeen bekend en wordt sinds jaar en dag door slimme eizoekers toegepast. Meeuwen *Laridae* en steltlopers doen dit overigens niet. Door de zilvermeeuw worden als regel drie eieren gelegd. Ongeacht het aantal eieren dat in het nest aanwezig is, houdt het vrouwtje er dan mee op. Haalt men alle eieren weg, dan duurt het geruime tijd voordat er weer eieren worden gelegd. Zo'n vogelpaar is dan dus wel ernstig gedupeerd en als het broedseizoen dan al wat gevorderd is, kan het dan dat jaar geen nakomelingschap meer krijgen. Altijd jammer natuurlijk.

Het signaal voor het stoppen van het eierleggen en met het broeden te beginnen blijkt bij de tot deze rubriek behorende vogels een prikkel te zijn, die een nauwe samenhang vertoont met het aantal eieren in het nest. Daarentegen zou in het andere geval het zien van het juiste aantal eieren de vogel tot broeden stimuleren. Zijn alle eieren weggenomen, dan blijft de vogel in beide gevallen niet lang broeden op het lege nest. Bijzonder merkwaardig is dat een groot aantal soorten wel blijft broeden op vreemde voorwerpen, die in plaats van eieren in het nest werden gelegd. Overigens spelen hormonen hier een belangrijke rol. Bij duiven *Columbidae* en huishoenders kan een door het hersenaanhangsel of de hypofyse geproduceerd hormoon worden aangeleerd, dat het broedgedrag op gang brengt. Zelf komt de hypofyse tot activiteit onder invloed van het licht en zo is het lengen van de dagen hier als belangrijke oorzakelijke factor te noemen. Ongetwijfeld geldt dit ook voor andere vogelsoorten, hoewel dit momenteel nog niet proefondervindelijk is aangetoond. Het moet zeker niet uitgesloten worden geacht dat het zien van een bepaald aantal eieren tot hormoonproductie (eventueel een grotere hormoonproductie) stimuleert. Tevens moet met de mogelijkheid rekening worden gehouden dat de laatste door een fysiologisch effect

wordt bevorderd als gevolg van het gelegd hebben van een bepaald aantal eieren.

Hieruit kunnen we zien dat gedragspatronen het gevolg kunnen zijn van activiteiten, die voor elkaar direct of indirect als prikkel dienen. Die gedragspatronen zijn op zulk een ingewikkelde wijze met elkaar verstrengeld, dat men nauwelijks een duidelijk inzicht in hun onderlinge samenhang kan krijgen. De verschillende mechanismen, die de handelingen losmaken tengevolge van prikkels, die van buitenaf of van binnenuit komen, blijken samen te werken om het dier op het juiste ogenblik de juiste aangeboden handeling te doen verrichten.

Komen de eieren uit, dan brengt dit noodzakelijkerwijs belangrijke veranderingen in het gedrag met zich mee. Met name zijn er dan nieuwe prikkels vereist om nieuwe gedragshandelingen op te wekken. Goed beschouwd is nu eigenlijk alles anders geworden. Zo moeten de jongen immers worden verdedigd en beschermd, alsook verwarmd en van tijd tot tijd gevoerd. Dat vogels geen uitkomende eieren of jongen aanvaarden tijdens het eerste gedeelte van de broedtijd, toont wel aan dat bij genoemde regeling een inwendige factor in het spel is. Worden die uitkomende eieren of jongen tegen het eind van de broedtijd aangeboden, dan worden ze door de broedende vogel wel degelijk geaccepteerd, al moeten de eigen eieren nog dagenlang worden bebroed alvorens uit te komen. Het zijdehoen wordt wel gebruikt om eieren van zeldzaam, kostbare vogelsoorten uit te broeden, die van de Californische condor *Gymnogyps californianus* en de Andes-condor *Vultur gryphus* bijvoorbeeld.

Het met de normale duur van de broedperiode overeenkomende tijdsverloop is een regerende factor die tot het controle-systeem behoort. Het zien en horen van de jongen blijkt het definitieve signaal voor de desbetreffende gedragshandeling te zijn.

Door het trillen van het nest worden de jongen tot spinnen geprikkeld. Later komt hierbij ook een visuele prikkel in het geding, namelijk het zien van de vorm van de kop van één van de ouders. Op hun beurt is het spinnen van de jongen één van de prikkels, die bij de volwassen vogels van een groot aantal soorten een sterke voederdrang doen ontstaan. De mondholte van de nestjongen dient daarbij als signaal en is dan

ook intensief gekleurd met sterke kleurcontrasten. Als zodanig vormen ze zeker geen uitzondering bij andere delen van vogels die als signaal blijken te dienen. Bij de roodkoppapegaai-amandine *Erythrura psittacea* uit Nieuw-Caledonië zijn aan de snavelrand van de jongen zelfs lichtgevend organen aanwezig, zodat de ouders in het vrij donkere nesthol duidelijk kunnen zien, waarin het voedsel moet worden gestopt.

Zo lang het gedrag binnen de normale grenzen verloopt, krijgt men de indruk, dat het om intelligentie en doelgericht denkwerk gaat. Dat een groot aantal van deze activiteiten aangeboren is, blijkt alleen bij afwijking van de normale gang van zaken te constateren te zijn. Vaak gaat het voedselen door na het uitvliegen van de jongen. Zijn ze echter volwassen geworden, dan krijgen ze deze ouderlijke zang niet meer en worden ze dikwijls door de ouderdieren uit het voedselterritorium verdreven. Dit gedrag is er ongetwijfeld op gericht om een doelmatige verspreiding van de dieren te doen ontstaan, wat inteelt, voedselgebrek en overbevolking uiteraard voorkomt. Als zodanig is dit gedrag zinvol en slechts schijnbaar harteloos en wreed. Het staat in verband met het welzijn van het individu en dus ook van de soort en daar gaat het de levende natuur nu eenmaal altijd om. Zo kunnen kippen de jongen plotseling weggagen, die ze enige dagen geleden nog als kinderen hebben beschouwd en als zodanig behandeld.

Komt de voortplantingsperiode tot een eind, dan verdwijnen ook de hormonale prikkels, waardoor deze ingewikkelde, lange reeks processen op gang werd gebracht. Van al die doelmatige, op de voortplanting gerichte handelingen blijkt dan in het geheel niets over te zijn en de vogel kan nu nog slechts het voedsel zoeken en andere bezigheden laten zien. De paren gaan weer uiteen bij vogelsoorten die geen huwelijk voor het leven sluiten. De broedkolonies worden bij sociaal broedende soorten verlaten. Een belangrijke verandering is bovendien dat het territoriumgedrag als regel volkomen verdwijnt. Bij soorten die buiten de broedtijd in groepsverband leven, worden soortgenoten geduld. Bij solitair levende soorten worden soortgenoten zoveel mogelijk genegeerd. Dreigementen en vechtpartijen, alsmede kleine schermutselingen zijn nu grotendeels ook niet meer aan de orde van de dag.

voedsel

Nestelen Nestelen Nestelen Nestelen Nestelen Nestelen Nestelen

E. van Wijk

In vogelbladen wordt slechts zelden iets geschreven over nestelen. Toch is er best iets over op papier te zeggen. Kijk, een kanarie nestelt wel in een kommetje of in een nestkastje. Daar kan niet zo gek veel fout gaan. Nou ja, je kunt zo'n kastje altijd nog met de opening tegen de kant aan hangen, of zo bevestigen dat het naar beneden valt. Maar aan het nestmateriaal worden geen bijzondere eisen gesteld. Anders wordt het wanneer het om soorten gaat die zich niet aan onze standaarden willen houden, en die, eigenwijs als ze zijn, een vrijstaand nestje willen bouwen in een struik. Zo'n nest moet echt wel tegen een stootje kunnen. Laat een technicus onder ons maar eens uitrekenen tegen welke belasting zo'n nest bestand moet zijn. Eerst veertien dagen broeden, in weer en wind. Met een beetje geluk komt er dan ook nog eens zo'n twee à drie weken het gewicht van de jongen bij. In die tijd vliegen de ouders af en aan. En zoals u weet, de gestage druppel holt de steen. Het nestmateriaal dat wij geven mag dus geen tweederangs materiaal zijn. Laten wij eerst eens naar de lengte van het materiaal kijken. Veel kwekers van Zebra-vinken, en soorten die gelijke nesten bouwen, klagen vaak dat de vogels maar blijven nestelen, vaak over reeds gelegde eieren heen, en als het een beetje wil jatten ze hun materiaal

dan ook nog uit andere nesten. In veel gevallen is het materiaal dat gegeven wordt dan te kort. U krijgt het toch ook niet voor elkaar om alleen met dakpannen een dak op uw huis te maken? Daar heeft u ook balken of planken voor nodig. Toegegeven, onze vogels doen ons vaak verstoeld staan, maar geloof me, ook zij zijn niet tot het onmogelijke in staat en zolang het nest niet naar hun idee af is, zullen ze door blijven nestelen.

Maar niet alleen voor Zebra-vinken e.d. is lang materiaal nodig. Mijn Japanse nachtegalen bouwen steeds nesten die als het ware aan de takken hangen. Reken U dan maar uit. Eerst wordt het strootje vastgemaakt aan de tak, dan moet het onder het toekomstige nest door weer naar boven, en ook daar weer moet het vast gemaakt worden. Dan is zelfs dertig centimeter niet lang genoeg! Dit materiaal moet bovendien soepel zijn, anders kan de vogel het niet om de tak heen vlechten. Bovendien moet juist dit materiaal erg sterk zijn, want met een beetje geluk brengen ze twee of drie maal hun jongen groot in hetzelfde nest.

Dan zijn er ook nog soorten die hun nest in de vork van een tak bouwen. Deze vogels gebruiken vaak allerlei takjes, die als een soort fundament voor het nest dienst doen. U ziet, er komt nogal wat bij kijken voordat een vogel zijn nest gebouwd heeft. Een vogel die met nestmateriaal begint te slopen, is in de stemming om tot voortplanting over te gaan. Dit natuurlijk met uitzondering van de zgn. slaapnesten. Lukt het dan niet om de vogels tot voortplanting te brengen, dan zit het niet fout bij de vogel, maar dan heeft u een fout gemaakt. Wanneer er geen sprake is van overbevolking van uw volière, of een verkeerde samenstelling van de bevolking, moet u de fout meestal zoeken in het aangeboden nestmateriaal of nestelplaatsen.

Voor ik U mijn methode verklap voor het verstrekken van nestmateriaal, eerst even twee opmerkingen. Ten eerste is mijn methode niet heilig. Ook andere methoden kunnen goed zijn. Bovendien kan mijn methode wellicht verbeterd worden (ook ik ben nog niet te oud om te leren). Wel, laat dit dan weten via ons onvolprezen maandblad, zodat iedereen er wat aan heeft. Een tweede opmerking is dat als er wat fout gaat tijdens het nestelen, moet ik, als ik mezelf via de spiegel eens diep in de ogen kijk, toegeven dat ik van mijn methode ben afgeweken. Maar toegeven dat je een fout gemaakt hebt, helpt beter bij het voorkomen dan de schuld aan de vogels geven. Die maken in dit soort zaken geen

fouten. Zij volgen slechts hun instinct en dat is Feilloos.

Weina, dan nu het lang verwachte geheim van de smid. Reeds in het najaar gaan alle afgevallen boombladeren uit de tuin in de volière. Als er niet genoeg zijn, valt er in een bos of park meestal nog wel een zak vol te vergaren. U zult verstoeld staan hoeveel er in een nest verwerkt kunnen worden. Deze bladeren geven stevigheid aan het nest, en houden de wind buiten. Een soort tochtstrip dus. Bovendien weten onze insectenetters er heel wat gratis voedsel uit te pikken en ook dat is nooit weg in deze tijd van bezuinigen. De bladeren gooi ik altijd achter in een hoek van mijn volière, omdat ik voor mijn gemengde collectie (o.a. nachtegalen, tangara's, spreeuwen, vuurvinken, goudbukjes, ceresamadines e.d.) ook de bodembegroeiing van gras, vogelmuur e.d. een kans wil geven. Verder heb ik per hok twee bossen met onkruid (alles wat maar voor mijn handen komt, maar zeker vogelmuur en diverse grassen) aan een draadje aan het gaas hangen. Elke dag ververs ik één van deze bossen, zodat elke bos er dus twee dagen hangt. Uiteraard wordt er van dit onkruid veel gegeten, maar tevens is dit een belangrijke bron voor nestelmateriaal.

Deze methode heeft een tweetal voordelen. Ten eerste kunnen de vogels er dat nestmateriaal uitzoeken wat ze op dat moment nodig hebben (u weet nog wel: buigzaamheid, lengte e.d.). Verder is het oude materiaal in één handgreep te verwijderen. En als laatste ligt het niet op de grond te rotten, want zoals het u misschien wel eens is opgevallen, regent het in ons land wel eens. Daarnaast hebben de vogels ook nog ruimschoots de beschikking over zgn. wintergras. U weet wel dat lange droge gras dat u in het voorjaar ruimschoots kunt plukken. Dat daarnaast veertjes (probeer eens zo'n ouderwets verenkussen te pakken te krijgen) sisal, geplozen touw, mos e.d. tot de keuzemogelijkheid van de vogels behoort, is eigenlijk vanzelfsprekend. Tenslotte nog een hartekreet: vermeld in uw kweekverslagen eens wat meer bijzonderheden over de nestbouw. Want alleen zo kunnen wij verhinderen dat bij andere kwekers nesten niet afgebouwd worden of uit de boom vallen. Bedenk wel dat alleen wanneer alle vogelhouders succesvol met hun vogels kweken, wij binnenkort tegen de minister kunnen zeggen: 'Zet alle uitheemse soorten maar op de wet bod, wij hebben geen import nodig, wij kweken ze zelf wel'.

Nestgewoonten bij kromsnnavels

De gedachte dat parkieten en papegaaien nestelen in holten in bomen is wijdverbreid. Hoewel dat voor het overgrote deel waar is geldt het toch beslist niet voor allemaal. Zelfs één bepaalde soort is niet altijd aan dezelfde nestvorm gebonden. Wij kunnen dan ook onze vogels en hun nestvereisten beter begrijpen als we ons bewust zijn van de grote verscheidenheid aan nestgelegenheden die door parkietachtigen in het wild wordt benut.

Tekst H. Kremer Foto's H. Müller Vogelpark Walsrode

Een eerste voorbeeld wordt gevormd door de grote ara's. Er zijn maar weinig bomen die holten hebben die groot genoeg zijn om een nest jonge ara's te herbergen. Deze vogels behoren dan ook tot de soorten papegaaien die zich in hun keuze van nestgelegenheid het gemakkelijkst aanpassen. In hun natuurlijke omgeving nestelen veel grote ara's in holten in rotswanden, soms alleen al omdat er weinig of in het geheel geen bomen zijn. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor de Lear's ara (*Anodorhynchus leari*) die voorkomt op een droog plateau zonder bomen, maar met alleen lage vaak doornige begroeiing. Deze vogels rusten en broeden in holten van de canyonwanden.

Dat ze zich gemakkelijk aanpassen laten de resultaten in 'Parrot Jungle' in Florida zien: daar brengen verschillende soorten ara's elk jaar veel jongen groot op de grond; er staat slechts een schuine plank boven het nest om ze een gevoel van beschutting te geven.

De keuze van nestgelegenheid wordt dus vooral bepaald door wat er beschikbaar is. Veel sterk verwante soorten – en zelfs één soort op verschillende plaatsen – kunnen totaal verschillende nestgewoonten hebben. Daarom is het voor de liefhebber van belang veel te lezen over de levenswijzen van de soorten die hij houdt.

Een goed voorbeeld is de Bahama ama-

zone (*Amazona leucocephala bahamensis*), een ondersoort van de Cuba amazone. Deze komt nog slechts op twee eilanden in Midden-Amerika voor: Groot Inagua en Groot Abaco. Op Inagua nestelt de vogel in boomholten; op Abaco zijn er alleen wat kleine pijnbomen en de papegaaien maken er daarom gebruik van ondergrondse holten in kalkstenen rotsen.

Toch is het zo dat de meeste soorten amazones wel degelijk hun nest zoeken in holle stammen of takken van grote bomen; soms nadat deze zijn vergroot door spechten. Enkele broeden in holten in rotswanden, terwijl een soort als de geelschouder amazone (*Amazona barbadensis*) op Bonaire in beide wel is te vinden.

Te vergelijken hiermee zijn de diksnavel parkiet (*Rhynchopsitta pachyrhyncha*) en de bruinvoorhoofd diksnavel parkiet (*Rhynchopsitta terrisi*). Beide hebben zoveel gemeen dat ze ook wel als één soort worden beschouwd. De eerste komt voor in een gebied met veel grote pijnbomen met geschikte holten. Deze zijn weinig aan te treffen in de aanwezigte kliffen van vulkanische lava, zodat de soort alleen in bomen broedt. Daarentegen nestelt de bruinvoorhoofd – die eveneens in Mexico voorkomt – alleen in holten in kalkstenen kliffen omdat er in het verspreidingsgebied maar weinig grote bomen zijn.

Geheel iets anders doen de muis- of monniksparkieten (*Myiopsitta monachus*). Het zal de meesten van u wel bekend zijn dat deze vogels als enigen van de orde papegaaiachtigen nesten van takken maken die soms een gigantische omvang kunnen bereiken. Ze blijven er steeds aan doorbouwen, vaak met meerdere koppels tegelijk. Niet zelden wordt het gewicht zo groot dat alles naar beneden komt. Ook in de volière is het nodig ze takken te geven en een constructie te maken waarop het nest kan rusten.

Termietenheuvels

Verschillende kleinere soorten parkieten maken gebruik van termietenheuvels. We zien dit zowel in Zuid-Amerika, Afrika als Australië. In Zuid-Amerika komt het bijvoorbeeld voor bij enkele Aratinga's, waaronder de maïsparkiet (*Aratinga pertinax*) die wijd verspreid is in het noordelijk deel en op een aantal Caribische eilanden. Zo schrijft Rosemary Low in een artikel in *Cage and Aviary Birds* dat ze op Bonaire verschillende nesten van deze vogel in termietenheuvels in bomen vond. Onze landgenoot Voous bericht dat de maïsparkiet ook wel nesten uitgraaft in steile zandige wanden langs de weg.

In Afrika nestelt de *Agapornis pullaria* wel in termietenheuvels op de grond. Deze soort is moeilijk in de volière te kweken vanwege de speciale nestge-

wonten. Er is onder meer wel sukses geboekt door balen turfnohm als vervangende huisvestingsmogelijkheid aan te bieden.

Andere agaporniden zijn minder veeleisend. Van wilde roseicollis is bekend dat ze wel in kieren van gebouwen nestelen, maar evenals andere soorten broeden ze veel in nesten van wevers die er in enorme kolonies voorkomen. In Australië herbergen de grote vrijstaande termietenheuvels in het tropische Cape York in het noordoosten nesten van de goudschouderparkiet (*Psephotus chrysopterygius*). Aan het eind van het natte seizoen blijven deze heuvels vochtig waardoor de parkieten er gemakkelijker een tunnel en nestkamer in uit kunnen graven. Ze kiezen vaak conische heuvels omdat graven in de meer afgeplatte vormen moeilijker is. Door de hoge temperaturen binnin broeden de poppen vooral in de middag verschillende uren niet. Dit gedrag vertonen ze eveneens in de volière, waardoor de kweek problematisch is. Een oplossing hiervoor die goed voldoet is het gebruik van verwarmde nestkasten.

Wanden

Om nog even op de wanden terug te komen, in grote lijnen is hierin een drietal vormen te onderscheiden:

- aarden wallen of wanden, waarin wel de citroenparkiet (*Bolborhynchus aurifrons*) broedt;
- zandstenen of kalkstenen kliffen waarin nestholten worden uitgegraven. De Patagonische rotsparkiet is daar het meest bekende voorbeeld van;
- hopen in rots(achtige) wanden, die naast de reeds genoemde soorten onder meer worden benut door de Wagler's aratinga (*Aratinga wagleri*). Weer een geheel andere mogelijkheid als nestplaats wordt geboden door kaktussen, vooral voor kleine parkieten in hoge, droge gebieden waar bomen niet of nauwelijks voorkomen. Er wordt wel verondersteld dat de kaktusparkiet (*Aratinga cactorum*) er gebruik van maakt; betrouwbare gegevens zijn er echter niet over bekend. Wel komen er in het verspreidingsgebied kaktussen voor; overigens zijn de vogels daar niet volledig van afhankelijk. In mijn volières broeden de kaktusparkieten in een normaal broedblok (helaas tot nu toe steeds op onbevuchte eieren); ook andere berichten geven wel aan dat ze zich in dat opzicht weten aan te passen.

Lori's

Erg weinig is er bekend over het nest-

gedrag van de lori's, vooral van buiten Australië. Zo is van de zeven *Charmosyna*-soorten het nest alleen beschreven van de blauwsuithoningpapegaai (*C. placensis*).

De bioloog Pratt van de Rutgers universiteit in de Verenigde Staten is in 1982 tot de konklusie gekomen dat een aantal lori-soorten niet als holenbroeder te bestempelen is. Waarin nestelen ze dan wel? Pratt nam waar dat o.a. een vijftal soorten *Charmosyna* zich ophield in de dikke mosdekens die gedrapeerd zijn over de boomtakken in de kruinen in het tropisch bos. Deze kunnen tientallen centimeters dik zijn. Hij zag ze verschillende keren naar binnen duiken en trok daaruit de konklusie dat ze er wellicht in nestelden. In Nieuw Guinea zijn op Mount Bosavi Josephine's honingpapegaaien waargenomen die uit zo'n epiphytische klomp kwamen waarin de geluiden van jongen te horen waren.

Volgens de inheemse bevolking van het Huon schiereiland op Nieuw Guinea kiezen de Paosa honingpapegaaien nog weer een ander type nestgelegenheid: de massieve opeenhoping van dode bladeren in de kronen van de op palmen lijkende *Pandanus*-bomen. Andere lori's, zoals de saffierlori, nestelen in rottende kokosnoten, iets wat toch wel de nodige risico's met zich brengt.

Uiteraard brengen hiernaast lori's ook wel hun jongen in holten in bomen en grote takken groot.

Nestgelegenheid in de volière; materiaal en vorm

In het algemeen maken wij als liefhebbers gebruik van twee soorten nestmogelijkheden: zelfgemaakte nestkasten en natuurblokken. Beide hebben zowel voor- als nadelen.

Natuurblokken zijn in het algemeen zwaarder en daardoor moeilijker te hanteren, houden beter vocht vast, hebben niet altijd goede controlemogelijkheden en zijn vrij duur. Nestkasten hebben het grote voordeel dat we ze naar eigen ervaring en inzicht kunnen maken; ze zijn vaak gemakkelijker schoon te houden, bieden goede controlemogelijkheden en kunnen aan elke soort vogel worden aangepast.

Daarnaast zijn ze in het algemeen eenvoudig te hanteren.

Welke u ook gebruikt, belangrijk is dat er een controledeurtje aanwezig is, bij voorkeur iets boven het nestmateriaal, zodat er bij opening niets uit kan vallen. Het blok kan daardoor steeds op zijn plaats blijven hangen en een op het nest zittende pop heeft op deze manier een vluchtmogelijkheid naar boven toe. Bij inspectie via het deksel kan ze in paniek

raken omdat de enige ontsnapingsrichting leidt naar de hand of het gezicht dat juist het 'gevaar' veroorzaakt. Bovendien moet in dit geval het hele blok nog wel eens van zijn plaats.

Veel liefhebbers hebben de neiging de blokken zuiver vertikaal op te hangen; alleen weet iedereen te vertellen dat je dat bij de prinses niet moet doen omdat die zich op de eieren laat vallen. Dat dat niet altijd opgaat heeft dhr. van Dam uit Pijnacker velen van ons al laten zien: er wordt ook wel eens mee gevoetbald. Toch is het niet verkeerd blokken schuin dan wel soms vrijwel horizontaal op te hangen. Ook in de vrije natuur zien we immers dat er naast stammen wel in holten in takken wordt gebroed; die verschillende posities tussen zuiver vertikaal en zuiver horizontaal kunnen hebben. In voorkomende gevallen kunnen we daar dus rekening mee houden. Daarbij is het zonder meer waar dat de kans op beschadiging van eieren door een schuine stand kleiner wordt. Uiteraard is het verstandig een laddertje van nest naar invlieggat aan te brengen omdat de wanden vaak vrij glad zijn. Dit kan bestaan uit stukken vastgenageld hout, grote krammen en gaas. Mijn voorkeur gaat daarbij duidelijk uit naar de krammen. Hout wordt vaak stuk geknaagd en gaas brengt risico's met zich mee: ringen die er achter haken of nagels die klem komen te zitten.

Een regelmatig voorkomende 'fout' is dat de blokken te groot worden gemaakt. We willen dan de ouders en de jongen als ze wat groter zijn voldoende ruimte geven om zich te kunnen bewegen. In het wild brengen de papegaaien en parkieten hun jongen in vaak veel kleinere holten groot; de mens beschouwt echter een aan de grootte van de vogel tegemoetkomende nestmogelijkheid als opperste gebod. Niet alleen is het binnin daardoor vaak lichter maar eveneens is het gevaar niet denkbeeldig dat de jongen elkaar onvoldoende warm kunnen houden of dat er één in een hoek terecht komt en daar aan kou overlijdt. Als aan de vogels de keuze wordt gelaten tussen een klein en een groot blok wordt vaak het kleine gekozen, ook al vinden wij dat volkomen ongeschikt. Laat in zo'n geval toch de ouders maar rustig hun gang gaan.

Een vooral bij Zuid-Amerikaanse parkieten, kakatoes en ara's voorkomend verschijnsel is hun soms enorme behoefte tot knagen, waardoor ze er plezier in lijken te hebben zelfs het mooiste en nieuwste blok tot spaanders te verkleinen voordat het kan dienen voor het doel waarvoor het bestemd was.

Eivoer is bijvoeding, maar wel noodzakelijk.

Eivoer een niet weg te denken voeding voor de opfok van jonge vogels. De meest opmerkelijke recepten doen de ronde. Even zoveel eigenschappen worden aan zekere 'toevoegingen', van babyvoeding tot zeekei, toegeschreven. Meestal is de deskundigheid over bepaalde voeders en voedermethoden geboren uit de praktijk.

Het moet gezegd worden, dat ervaringen in vele gevallen uiterst nuttig zijn en er zeker toe hebben bijgedragen om het fokken van vogels te bevorderen en de liefhebberij op een hoger plan te brengen.

Wij mogen en kunnen nooit stellen, dat er maar één methode is om met vogels te fokken en er maar één voedingswijze is.

Elke vogelsoort vraagt zijn eigen verzorging en voeding.

Laten we echter nooit de fout maken om gecultiveerde vogels, zoals grasparkieten, zebra-vinken en kanaries te vergelijken met wildvogels. Langzaam maar zeker, met vallen en opstaan hebben we geleerd hoe we onze vogels moeten verzorgen en voeden om resultaten te bereiken. Niet te verwaarlozen is hierbij de waardebepaling van aminozuren en eiwitten, die als het ware onverbreekbaar aan elkaar verbonden zijn.

Het aminozurenpatroon bepaalt de waarde van (ei) voeder.

Vaak is het aminozurenpatroon belangrijker dan het percentage eiwit.

Over het algemeen hebben dierlijke eiwitten een beter aminozurenpatroon dan plantaardige eiwitten.

Aminozuren bevinden zich in het eiwit, het percentage X% in het eiwit.

Aminozuren zijn te verdelen in twee groepen, de essentiële en de niet essentiële.

De essentiële, dus de belangrijke kunnen door het lichaam niet zelf worden gemaakt.

De minder belangrijke, dus de niet essentiële worden wel in het lichaam aangemaakt.

Door werking van enzymen, deze moeten beschouwd worden als fermenten in verteringssappen, worden plantaardige eiwitten afgebroken tot 'aminozuren'. Aminozuren zijn te beschouwen als bouwstenen, waarmee 'lichaamseigen' eiwitten worden opgebouwd. Populair gezegd b.v. soja-eiwit wordt afgebroken, bewerkt tot kanarie-eiwit. Een ander voorbeeld het eiwit uit het zaadmengsel van parkieten wordt omgebouwd tot het lichaamseigen eiwit van de parkiet.

De verhouding van aminozuren in dierlijk eiwit is totaal anders dan in plantaardig eiwit, zodat maar een beperkte hoeveelheid dierlijke (lichaamseigen) eiwitten kan worden opgebouwd, daar er al snel een tekort aan bepaalde onontbeerlijke aminozuren ontstaat.

Het blijkt, dat vooral de aminozuren lysine en methionine, eenvoudig gezegd, het eerste op zijn. Met als gevolg stagnatie in de verdere eiwitopbouw. De overige eiwitbouwstenen, dus de aminozuren die nog ruim voorhanden zijn, blijven dan ongebruikt. Het één houdt verband met het andere.

Het is bijzonder belangrijk, dat in een kant en klaar eivoer lysine en methionine in de juiste verhoudingen aanwezig zijn, waardoor deze beperkende factoren opgeheven kunnen worden, zodat het benuttingseffect van eivoer aantrekkelijk in waarde stijgt.

Het gehalte aan aminozuren in plantaardige eiwitten, zoals van vogelzaden, kan onderling aantrekkelijk verschillen.

Boekweit bijvoorbeeld met zijn vrij laag eiwitgehalte 11.5% in vergelijking met raapzaad met 19.5% eiwit, is rijk aan lysine, 5.4% in het eiwit.

Millet met een eiwitgehalte van 11.1% heeft maar 1.8% lysine. Een wat spreker voorbeeld is een goede zaadmengeling voor kanaries, die o.a. bestaat uit:

Witzaad	plm. 13.6% ruw eiwit
Gepelde haver	plm. 12.0% ruw eiwit
Raapzaad	plm. 19.5% ruw eiwit
Lijnzaad	plm. 24.2% ruw eiwit
Hennepzaad	plm. 19.5% ruw eiwit
Negerzaad	plm. 19.3% ruw eiwit

De zaden geven duidelijk te zien, dat de meeste een beduidend hoger eiwitpercentage aangeven dan het percentage eiwit in eivoer. Maar, en daar zit de kneep, de eiwitten worden alleen volledig benut mits het aminozurenpatroon in de juiste balans aanwezig is en dat is veelal niet het geval. Met een goed eivoer corrigeren we o.a. de 'eiwitwaarde' van het zaadmengsel door toevoeging van o.a. extra lysine en methionine. Het is uitermate belangrijk om in eivoer, die eiwitten te gebruiken die rijk zijn aan vooral deze aminozuren.

Hoewel het mogelijk is om lysine, methionine of andere aminozuren zelf aan het eivoer toe te voegen, kunnen we dat beter aan deskundigen overlaten. En wel om de volgende reden:

Het berekenen van gehalten is al bijzonder moeilijk en het ontbreken van afweegapparatuur waarmee zeer kleine hoeveelheden kunnen worden gewogen ontbreekt meestal.

Het is zeker een foutieve gedachte om te veronderstellen hoe hoger het eiwitgehalte in eivoer, des te beter. Niets is minder waar.

Een hoog eiwitgehalte vraagt om problemen.

Darmstoornissen, ja zelfs eiwitvergiftiging is niet geheel uitgesloten. We hebben zelf niet in de hand, hoeveel eivoer door de vogel opgenomen wordt en door de oudervogels aan de jongen wordt gevoerd. Eveneens moeten we er rekening mee houden, dat er vogels zijn, die hoofdzakelijk eivoer aan hun jongen geven. Eivoer moet gegeven worden als een bijvoeding, een produkt, dat de tekorten aan voedingsstoffen, vitamines, aminozuren en sporenelementen, die niet of nauwelijks in zaadmengsels voorkomen, opheft.

H.J. VEERKAMP

Mijn ervaring met de Roodborst zaadkrakers

(*Spermophaga haematina*)

In de zomer van 1982 kwam ik in het bezit van een span Roodborst zaadkrakers. Deze komen uit West-Afrika, van Senegal tot Noord-Angola. Het is inmiddels 5 jaar geleden dat er voor het laatst is gepubliceerd over deze vogels. Vandaar dat ik dacht, dat ik mijn ervaring met deze vogels maar eens op papier moest zetten.

Zoals ik al schreef zijn ze sinds verleden jaar zomer in mijn bezit. Ze waren gehuisvest in een buitenvolière van 300 x 150 x 200 cm.

Deze was beplant met enige liguster- en vlierstruiken, welke er niet al te fraai meer uitzagen doordat de volièrte ook bewoond was door lentepapegaaitjes die de meeste blaadjes gebruikten voor de nestbouw.

Ze bewoonden deze volièrte tot het najaar. Toen werden ze overgeplaatst naar de schuur in een kistkooi van 120 x 40 x 40 cm.

Na ongeveer 8 weken begon de man met krantesnippers te slepen. Ik gaf ze toen een kanarie-nestkastje, in de hoek op de grond geplaatst, en gedroogd gras en dennetakjes. Ik vormde eerst zelf het nestje voor met gedroogd gras en zij hebben het toen zelf afgemaakt met dennetakjes en krantesnippers. Ze braken eerst het nestje gedeeltelijk af maar bouwden het met hetzelfde materiaal weer op.

Op 3 januari werd het eerste ei gelegd, enkele dagen nadat het nestje klaar was gekomen. In totaal werden er 4 eieren gelegd. Ze werden afwisselend door de pop en de man bebroed. Op 21 januari waren er twee van de vier uitgekomen, de andere twee bleken onbevruucht.

De eerste werd slechts twee dagen, de andere zeven dagen oud.

De morgen van de zevende dag, toen ik hem wilde ringen, zat hij dood in het nestje met een volle krop. Vermoedelijk was de temperatuur te laag geweest (in de schuur was de temperatuur ongeveer 10°C).

Tekst: H. Jalink,
Foto's: H. Bielfeld.

Begin zomer 1983 werd er niets ondernomen, echter begin augustus werd er weer een nest gebouwd, nu in de buitenvolièrte en in het nachthok.

Dat in het nachthok werd uiteindelijk goedgekeurd en er werden 4 eieren in gelegd.

Het nestmateriaal was o.a. van ligusterbladeren, dennetakjes, gedroogd gras en rietbladeren. De nestopening was rechtsboven.

Man en pop broedden weer om beurten, het popje 's nachts. Ik had geen

balts of paring waargenomen, wel het maken van het nest door het mannetje.

1 September kwam het eerste jong uit. Hij lag echter de volgende dag in de voerbak. Van de drie resterende eieren waren er op 3 september 2 uitgekomen, waarschijnlijk de volgende dag de derde, enkele dagen later waren er namelijk drie. De nestcontrole heb ik zoveel mogelijk beperkt om ze vooral in het begin niet te veel te storen.

Na 17 dagen vloog het eerste jong 's morgens uit en 's avonds waren ze alle drie uit het nest, waarvan er een helaas dood op de grond lag.

De twee overgebleven jongen bleven 's nachts in de buitenvolièrte zitten tegen vader aan. De temperatuur lag rond de 7°C, niet te warm dus. Om ze er uit te vangen was mij echter te gevaarlijk. De tweede avond waren ze weer in het nachthok, in hun nest, maar dan ook voor het laatst.

1 Pueo of Hawaii-velduil

Hawaii-velduil

Asio flammeus sandwichensis

prof. dr. Anthonie Stoik

Het voedsel wat ze kregen was: goed tropenzaad, trosgierst, onkruidzaden, iedere dag verse graszaden alsmede muggelarven, mierepoppen en buffalowormen.

Eikrachtvoer en universeelvoer werd bijna niet gegeten, evenmin geweekte zaden.

Het voer krijgen ze in platte schaaltes, met grit en mineraal erover gestrooid. Ook krijgen ze nectardrank, waarop ze dol zijn. Dit leerden ze kennen doordat er ook een spannetje geelpoot-suikervogels in de volière heeft rondgevlogen.

Van deze prachtige vogel is nog niet veel geschreven over kweek en verzorging.

Ze worden pas sinds 1975 in Europa gehouden.

Bij mij zaten ze het eerste jaar bijna voortdurend in de onderbegroeiing. Nu zitten ze meestal bovenin en zijn ze ook veel minder onrustig.

De twee jongen zijn inmiddels aan het doorkleuren. Er komen reeds enkele witte stippen door, dus zijn het twee poppen.

Vooral in de morgen- en avondschemering actief en cirkelt dan rond op zoek naar muizen, waarbij het open grasland vooral zijn jachtgebied vormt. De **pueo** doet daarbij wel wat aan een vissend sternetje denken. Muisenplagen worden snel door een uitbreiding van de uilenpopulatie gevolgd en bovendien trekken deze rampen vogels uit andere streken aan.

De vier tot zeven, vrijwel ronde witte eieren worden in een grondnest ondergebracht, dat in een graspol is gelegen. Het broeden begint al als het eerste ei is gelegd, zodat de jongen van verschillende leeftijd zijn. Broedduur ongeveer vier weken. Terwijl het vrouwtje de jongen verwarmt, brengt de man haar voedsel. Bij bedreiging maken de geelachtige donsjongen sissgeluiden om daarmee heel doelmatig een slang te imiteren. Met deze geluiden wordt ook gebedeld. De jongen worden bij bedreiging fel door de ouders verdedigd. Na ongeveer vier tot vijf weken kunnen ze vliegen. Jonge vogels zijn donkerder bruin dan de oude. Bijzonder nuttig als

muizenjager. Op Lanai hebben sommige velduilen een nieuwe jachttechniek ontwikkeld door over de boomkruinen te vliegen op zoek naar vogelnesten. Als gevolg van de bedreiging hebben de vogels deze actie goed gepareerd door de nesten uitstekend te verbergen. Hier ziet men duidelijk gedemonstreerd dat een vogel op een gegeven moment een nieuwe gedragshandeling kan vertonen en dat de daardoor bedreigde soort zich daaraan uit lijfsbehoud aanpast. Via de individuen gaat het in de levende natuur immers altijd om het instandhouden van de soort.

Pueo is een klanknabootsende naam, door de plaatselijke bevolking aan de velduil gegeven. De vogel werd vroeger als een god vereerd.

KALENDER 1984

De Purpermeklori

Purpermeklori is een vertaling van het Engelse 'Purple-naped Lory'; Pinter en Rutgers betitelen hem met Vrouwenlori en Rode zwartkoplori, maar 'what's in a name?' Deze 28 cm lange lori heeft domicilie in de bergwouden van Ceram en Amon, ofschoon hij ook wel voorkomt in de buurt van woonhuizen. Op de eilanden kent men hem als loeri, ninrie en kastoerie. De vlucht van deze vogels is snel en er worden sierlijke zwenkingen uitgevoerd.

In het wild leven deze vogels van honing, die ze uit de bloemen halen, maar ook worden graag zachte boomvruchten geconsumeerd, vooral bananen. Om te nestelen worden holle bomen uitgezocht en hierin komen de 2 witte eieren te liggen, die alleen door het vrouwtje in 3½-4 weken worden uitgebroed. De jongen vliegen uit na circa 10-11 weken. De jonge vogels zijn bleker dan de volwassen - hier afgebeelde - dieren. Ze hebben donkere ogen en een zwarte snavel. Deze lichaamsdelen worden omstreeks de derde levensmaand oranje, net als bij de oude vogels.

In hun geboorteland worden deze papegaaien veel in kooien gehouden. Ze zijn druk en beweeglijk en tevens erg nieuwsgierig naar wat er in hun nabijheid gebeurt. Ze klimmen en klauteren op acrobatische wijze. Het geluid is doordringend, vaak erg schel krijsend. Het wordt beschreven als 'wihe-wihe-wi-wi' en wordt begeleid door gefluit, gesnor en een soort 'kleppen' met de tong.

J. Hendrik van Balen schrijft in 'De Dierenwereld van Insulinde': 'Hun voeder bestaat uit gekookte rijst, peen en vruchten en men moet zeer voorzichtig zijn als men ze eens wil trakteren. Zij kunnen wel kersen maar geen braambessen verdragen en sterven kort na het gebruik van de laatste'.

Nog een bijzonderheid is dat de vogels zich tijdens het baden geheel nat maken door met de vleugels klapperend in het water te slaan. Dat zal moeders in de kamer wellicht niet prettig vinden...

MEINDERT DE JONG

Kleurkanaries: klassi

door Tom Gruijters

De vorige keer hebben we de vererving bekeken van de klassieke goudkleuren in combinatie met de klassieke niet-goud kleuren.

We zeiden toen, dat U waarschijnlijk geen enkele goede t.t.-vogel fokt als u een goudgroene man paart met een groene pop die beide voldoen aan de kleureisen als t.t.-vogel.

Hoe komt dit nu?

In de kanarieliteratuur wordt dit over het algemeen als volgt verklaard:

Een goudgetinte vogel (goudgroen, goudbruin, goudagaat of goudisabel) laat zijn goudkleur het beste zien naarmate hij **intensiever** is, d.w.z. in het bezit van een **kortere rompbevedering**.

Juist die kortere bevedering zorgt er mede voor dat de goudtint mooi helder is. Zodra de bevedering wat langer is, wordt de helderheid aangetast.

Er bestaan verschillende **graden van intensiviteit**. Meestal worden er 6 onderscheiden:

1. sterk-intensief: te korte bevedering, kale plekken rond de ogen, sprieterige indruk;
2. (normaal)-intensief: vrij korte bevedering, maar wel mooi strak en helder;
3. matig-intensief: iets langere bevedering, niet geheel helder van kleur. Op het keurbriefje staat dan 'melig in de rug';
4. zwak-intensief (=licht-schimmel): langere bevedering, bijna de gehele

kleur is a.h.w. overdekt met een lichte, kleurloze waas. Dit wordt schimmel genoemd;

5. normaal-schimmel:

lange bevedering, de gehele vogel is gelijkmatig overdekt met een lichte schimmelwaas;

6. zwaar-schimmel:

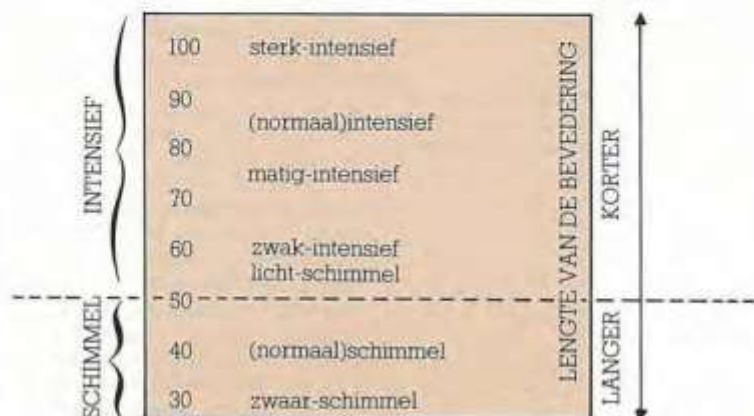
zeer lange, losse bevedering, de eigenlijke kleur is moeilijker te onderscheiden.

Eigenlijk zou je nog meer graden van intensiviteit kunnen onderscheiden, maar dit zou te ver voeren.

Er worden ook andere termen gebruikt voor bepaalde graden van intensiviteit. Zo wordt **matig-intensief** ook wel **bijna-intensief** genoemd en een andere term voor **zwak-intensief (licht-schimmel)** is **half-intensief**.

Een naam is natuurlijk niet het belangrijkste; we moeten echter wel weten wat we met een bepaalde term bedoelen.

Je zou het ook in **percentages** uit kunnen drukken.

e kleuren 3

Een goede goudgetinte vogel moet (normaal)-intensief zijn, een gewone groene, bruine, agaat of isabel licht-schimmel.

Ga je nu deze twee soorten paren (dus (normaal)-intensief maal licht-schimmel), zoals we deden als voorbeeld in het verervingsschema, dan komen er waarschijnlijk jonge vogels uit die qua intensiviteit tussen (normaal)-intensief en licht-schimmel inliggen die zijn nu juist niet geschikt als t.l.-vogel!

WAT MOETEN WE DAN WEL DOEN?

Wil je een goede goudkleurige vogel (goudgroen, goudbruin, goudagaat of goudisabel) fokken, dan zul je (normaal)-intensief maal matig-intensief moeten paren of (normaal)-intensief maal zwak-intensief.

Als je echter een gewone groene, bruine, agaat of isabel wil fokken, dan is het nodig om (normaal)-schimmel maal licht-schimmel te paren of soms (normaal)-schimmel maal een vogel die richting matig-intensief uitgaat.

Natuurlijk is nu de vraag: Hoe kun je bij een kanarie de mate van intensiviteit vaststellen?

Zomertijd

Nog enkele dagen en de zomertijd gaat weer in. We moeten, om bij de tijd te blijven, de klokken één uur vooruit zetten. Indien u in uw kweekruimte gebruik maakt van elektrische verlichting om de dagen te verlengen, en deze verlichting wordt in en uitgeschakeld met een schakelklok, zet dan die schakelklok NIET een uur vooruit. HOUDT GEWOON DE THANS GELDENDE TIJDSINDE-

LING, DE ZGN WINTERTIJD, AAN! Wanneer u de schakelklok wel een uur vooruit zou zetten, dan haalt u daarmee uw vogels onherroepelijk uit het inmiddels wel aangewende ritme met alle gevolgen, zoals plotselinge rui, vandiën. DOE NIETS AAN UW SCHAKELKLOK!

Redactie

Dat is niet eenvoudig en eigenlijk kan alleen de praktijk je dat leren. Toch zijn er wel aanwijzingen te geven.

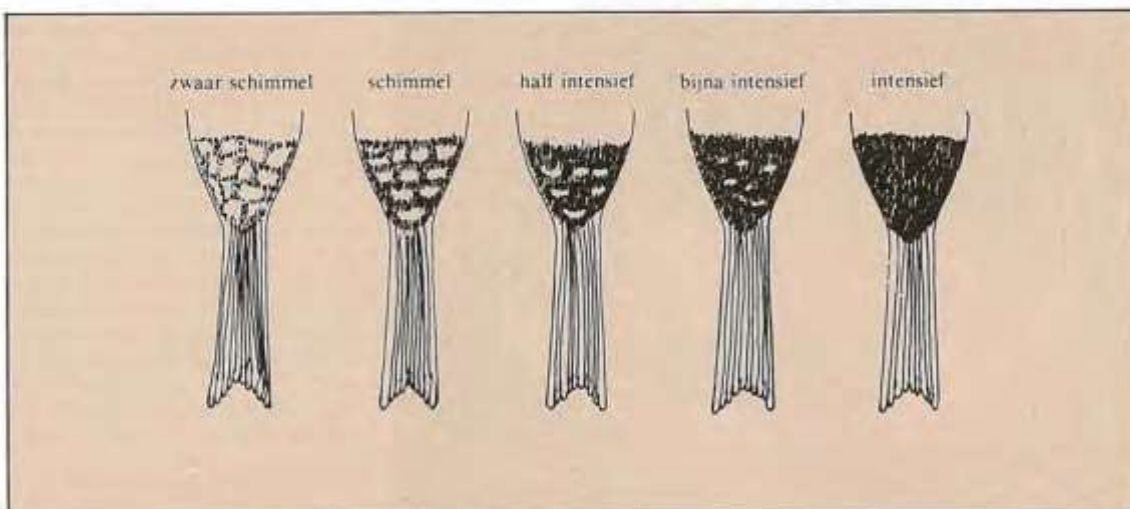
In het boek 'Pietpraaf' van J. Kuiper vond ik de mijns inziens meest praktische tip. (blz. 100):

De intensiviteitsgraad van vogels is voor sommigen moeilijk te taxeren, toch is dat vrij gemakkelijk. U ziet in bijgaande afbeeldingen de vogels op de rug liggen, dan is duidelijk een driehoekig kussen zichtbaar bij de staartplant. Juist in dit staatkussen is goed te zien of

een vogel wel of niet intensief is, daar kan echter ook geconstateerd worden hoe intensief de betrokken vogel is. Is geen spoorje wit zichtbaar, dan is de vogel intensief. Is een heel klein beetje wit zichtbaar dan is de vogel bijna intensief, hoemeer wit zichtbaar hoe minder intensief ofwel hoe zwaarder schimmel de vogel is.

zwaar schimmel schimmel half intensief bijna intensief intensief

De volgende keer gaan we verder met tips voor de kweek.

Enkele opmerkingen over de kweek van de Witkopnon.

Kweekverslagen over de Witkopnon (*Lonchura maja*) zijn in de vogelliefhebbers lektuur zeldzaam. Ook in de meer wetenschappelijk gerichte lektuur is weinig over deze vogelsoort te vinden. In moderne werken (Immelmann et al 1977, Robiller 1981, Vriens 1976, Goodwin 1982) wordt steeds weer hierop gewezen. Het lijkt zinnig mijn ervaringen aan de liefhebbers door te geven, zodat men wellicht aangespoord wordt deze, wel eens met een brandende sigaar vergeleken vogel, te kweken.

In 1981 kocht ik twee, nog in het jeugdkleed stekende Witkopnonnen. Een koppel, volgens de verkoper, waarmee hij wat later bleek gelijk had. Het op kleur komen nam nogal wat tijd in beslag. 3 tot 5 maanden wordt algemeen voor Prachtvinken aangegeven en afwijkingen hiervan worden toegeschreven aan ongezonde leefomstandigheden (voeding, huisvesting) (Immelmann). Toch vind je in de lektuur voor de Witkopnon uitsluitend periode aangegeven die ver boven de algemeen gegeven 5 maanden uitgaan. Tot 14 maanden ben ik tegen gekomen. Dat huisvesting en/of voeding een rol spelen is waarschijnlijk. Tegelijk met mij kocht een kennis twee vogels uit hetzelfde nest. In tegenstelling tot mijn koppel waren deze na 5 à 6 maanden op kleur. Aangezien mijn vogels er gezond en monter uitzagen, tilde ik niet zo zwaar aan dit verschijnsel. Tegen 8 à 9 maan-

den ouderdom was de nu, die op een leeftijd van 5 maanden was aangevangen, dan toch zo ver voortgeschreden dat van vrijwel volledig op kleur zijnde vogels kon worden gesproken. De kleur gaf nu ook aan dat het een koppel was. Hij brandt wat witter dan zij (z.b.).

Het was intussen eind mei 1981 geworden, de vakantie voor de deur, dus nog weinig tijd om te experimenteren. Bovendien waren de 6 beschikbare broedkooien bezet door Vuurvink, Goudbuik en hun jongen en een aantal koppels voor de, nog slechts op papier bestaande volières.

Besloten werd ze samen met Napoleon, Vuurvink en Goudbuik in een ongebruikte volière bij m'n zwager te zetten. De afstand was niet te groot, zodat ik ze iedere dag kon verzorgen. Tijdens mijn vakantie werden ze verzorgd door Th. v.d. Heuvel, terwijl de overige vogels bij Joop Beekmans werden ondergebracht. Bij beide waren ze in goede handen.

De Witkopnonnen kwamen in die volière niet verder dan het leggen van één ei in een open nestblok, terwijl Napoleon, Vuurvink en Goudbuik jongen grootbrachten. Eind september werden ze weer in de broedkooien op mijn studeerkamer geplaatst.

In 1982 was de situatie al niet veel beter. 6 broedkooien en wilde plannen om volières, met de nadruk op S, te bouwen. Hoe het zo is gekomen weet ik niet, maar twee dagen voor ik op vakantie ging konden de vogels vanuit de duffe studeerruimte naar open, frisse volières worden overgebracht. Voor aankleding, meer dan enkele nestkastjes, harzerkastjes, wat het, brem en riet, was geen tijd.

Eindelijk was het dan toch gelukt. Na 12 jaar 'karière'-maken (?) had ik weer vol-

waardige verblijven voor mijn vogels. Na de vakantie bleken de Napoleonnekes en de Geelbuikastrilden ieder een nest met eieren te bebroeden en toonde de Witkopnonnen vol trots het ene ei dat ze 'n week of wat daarvoor, gelegd hadden in een harzerkastje. Dit ondanks het grove en fijne nestmateriaal, de rietbussel tegen de achterwand van de volière en mijn uitdrukkelijk verzoek om een hogere produktiviteit in deze economisch zwakke tijden.

Den 1983 maar afwachten, bij leven en welzijn.

Eindelijk na een herfstachtige periode, enkele dagen echt lenteweer. Het wordt tijd dat ze de studeerkamer inruilen voor de overdekte buitenverblijven.

De Witkopnonnen zijn, als een van de sterkere soorten, de eerste die van de broedkooien naar de volière verhuizen. Nog geen 10 dagen later, op 14 mei, lag het eerste ei in een wel erg groot nest, de volièrebodem. De pop had, zenuwachtig als ze is, niet langer kunnen wachten op de afwerking van het nest, waarvan de contouren al zichtbaar waren in een bos riet, achter tegen de volière wand.

De bouw wordt echter voortgezet en op 18 mei is het nest vrijwel compleet.

19 mei, een nieuwe lenteperiode en de Geelbuikastrilden worden in de volière bij de Witkopnonnen geplaatst. Nog dezelfde dag zie ik ze driftig fijn nestmateriaal sjoeven naar ... het nonnennest. De onhandige lobbessen laten zich niet meer bij het nest zien.

De dag erna inspecteren ze enkele andere plaatsen in de volière. Uiteindelijk wordt gekozen voor een bos brem boven in een hoek. Lange, voor de nestruimte veel te lange grashalmen worden aangedragen en verwerkt. Het valt me op dat in tegenstelling tot wat bij de meeste andere prachtvinken te doen gebruikelijk is, zowel de man als de pop nestmateriaal aandragen en verwerken. Wel heb ik de indruk dat de man meer aandraagt er, dat de pop vaker in het nest zit en materiaal verwerkt.

Op 25 mei ligt het eerste ei in het nest, dagelijks gevolgd door een ander tot het legsel met 5 eieren compleet is.

Erg nestvast zijn ze niet. Meestal verlaten ze het nest, vooral de man, voor ik in de volière ben. In verloop van het

osel

De /

broedproces wordt dit beter en als de jongen uit zijn blijven ze op het nest, maar staan niet toe dat ik er al te nadrukkelijk naar kijk, laat staan dat ik het aan mag raken. Heel anders is dit bij het Angola Blauwfazantje. Dat haal ik van het nest af en zet het (vooral zij) na de controle weer terug op de eieren of de jongen.

Op 12 juni zijn er 3 jongen, een ei is nog niet uit, het vijfde is onbevruucht.

Vrijwel zeker zijn ze op de legdag van het vijfde ei met broeden begonnen. Broedduur 15 dagen (= 16de dag). Dit is vrij lang, waarschijnlijk veroorzaakt door het steeds snel verlaten van het nest bij storingen. Bij het tweede legsel broeden ze eveneens vanaf het laatste (=4de) ei, broedduur 13 dagen en bij het derde vanaf het 3de ei (4 ei.), broedduur 16 dagen.

Bij dit laatste legsel wordt een jong een dag later geboren, wat overeenkomt met het gekonstateerde tijdstip van het broedbegin. Een opmerkelijke variatie in broedduur, die wellicht verband houdt met de grote verschillen in omgevingstemperatuur, tropisch (25-35°C) bij het tweede en zeer gematigd (10-16°C) bij het derde legsel. De positie van het derde nest was vrijwel identiek aan dat van het tweede. De tijdstippen van broedbegin en het uitkomen van de eieren zijn vrij nauwkeurig vastgesteld. Zowel het gedrag, man en pop, afwisselend op het nest, als de temperatuur van de eieren bepalen het broedbegin. In het uitkomen van de jongen kan door de manier van waarnemen max. 10 uur verschil zitten. Opvallend is dat bij de eerste twee nesten en van het derde nest de oudste twee jongen eksakt de ochtend van de 21ste dag uitvliegen. Het derde jong uit het derde legsel vliegt tegen de middag van de 20ste dag uit, een vrij normaal verschijnsel in de natuur. Nakomende jongen vliegen vaak, gelokt door hun nestgenoten of ouders, eerder uit. Hier dus na $\approx 201/2$ dag.

De jongen worden de eerste dagen na het uitkomen met mierenpoppen, met vliegenlarven maar vooral met gekiemde zaden gemengd met eivoer volgepropt. Dit laatste is letterlijk te nemen. De rechter kropzak is tot barstens toe gevuld, zelfs de linker bevat voedsel. Door de kropwand heen is het voedsel als een weke massa te zien.

Na een dag of vier neemt het aandeel harde zaden in het menu duidelijk toe. Toch vliegen man en pop onmiddellijk naar het bakje levend voer als dat in de volière wordt gezet. Ook de gekiemde zaden met eivoer worden nog frekwent opgenomen evenals het groenvoer, hoewel dit niet in grote hoeveelheden aan de jongen wordt gevoerd.

Het standaard zaadmengsel bestaat uit winkelbaar tropisch zaad, aangevuld met 50% gierst. Het tropisch zaad mag nauwelijks of geen rode millet bevatten. In hoofdzaak is dit mengsel afgestemd op de kleinere prachtvink soorten. Het standaard tropisch zaad bevat voor hen veel te weinig fijne zaden, vandaar de gierst. Hiernaast wordt steeds het zg. wildzang- en onkruidzaad gevoerd. Het eerste mengsel bevat naast vooral witzaad de nodige graansoorten die in kleinere hoeveelheden graag door de Witkoppen worden gegeten. Het dagelijks rantsoen wordt tenslotte vervolmaakt met grote bossen gras- en graanaren van allerlei soort en type. Deze behoren tot hun favoriete voedsel. Met een grasaar onder hun poot op de zitstok geklemd zitten ze hun hartje op te halen. De grasstengel overigens ook. Door met hun snavel te frekken en dan de stengel weer met de poot vast te klemmen is een nieuw gedeelte van de aar voor hun blauwe snavel bereikbaar geworden. Op dit menu hebben ze zonder markeren drie legfels grootgebracht. $2 \times 2 + 1 \times 3 = 7$ jongen. Niet spektakulair, maar wel voldoening gevend, temeer daar er schijnbaar toch weinig mee wordt gekweekt (of over gepubliceerd). Ongetwijfeld zouden ze gezien hun gedrag en konditie doorgegaan zijn met een vierde legsel, maar 3 is voldoende en als echte liefhebber stop je dan.

Op de dag dat de jongen van het derde legsel uitvliegen heb ik ze met ouders en nest binnen gezet, ondanks het feit dat ze, in tegenstelling tot de andere prachtvinken met hun jongen (Goudbuik, Vuurvink, Blauwfazant, Angola Blauwfazant, Oranjekaakje) en evenals de Geelbuikastriden met hun 5 jongen, de vochtige koude goed schijnen te verdragen (schrijf begin oktober).

's Avonds zit het hele gezelschap in het nest, om dat met veel kabaal, als een uit-

eenspattende vuurpijl te verlaten op het moment dat ik ze mijn aanwezigheid toon. Slapen doen ze die nacht boven op het nest in een komvormige uitsparing, vlak onder het dak. Een plaats die ook de dagen erna tot hun favoriete blijkt te behoren.

Het zwart van de snavel begint bij de oudste twee jongen over te gaan in donker bruin, terwijl ook de vorm sterker gaat gelijken op die van de volwassenen (27/10/83).

Een typisch verschijnsel overigens. De snavels van nestjongen van vele prachtvinken zijn kort en stomp, veel stomper dan van de volwassenen (Blauwfazant, Angola Blauwfazant, Goudbuik, Vuurvink, Witkoppen). Een verklaring hiervoor kan ik U niet geven.

Tussen de jeugdkleden van vele prachtvinken bestaat grote overeenkomst. Opvallend is b.v. de gelijkenis tussen jonge Goudbuikjes en Witkoppen, twee toch niet nauw verwante prachtvinksoorten. Dit bruinachtige op de rugzijde en het beigachtige op de buik vinden we ook terug bij b.v. de Gele Rietvink en bij enkele nonsorten (Bleekkoppen). Waarschijnlijk gaat het hier om een oerkleur, de kleur van de stamhouders van de familie Estrinidae.

Als ze nog geen tien dagen zijn uitgevlogen kun je ze al zelf zien eten van o.a. gekiemde trosgierst, maar worden in die periode nog frekwent gevoerd, zoals b.v. op 12 juli (1ste legsel), toen ze tussen 13.00 en 16.00 uur 5 resp. 7 keer werden gevoerd en tussen de voedningen in ook zelf al aten.

Zoals hiervoor al is aangegeven blijven de jongen van het derde legsel bij de ouders zitten. Bij de twee vorige legfels heb ik de jongen steeds uitgevangen op het moment dat de ouders weer met actief broeden begonnen. Opvallend overigens was, dat de jongen 's nachts niet bij de ouders in het nest slapen, maar of in het oude nest (2de legsel) of in een harterkastje waarin een simpel nest was vervaardigd.

De huidkleur van jonge Witkoppen is de eerste dagen rozeachtig en niet donker zoals schijnbaar bij andere nonsen (zie OV 1983-okt. 437). Nestdons is nauwelijks te ontdekken. Na 9 à 10 dagen breken de eerste veren door (vleugel, sekundaire en primaire pennen,

staartpennen) De huidkleur is dan donkerder.

Typisch voor Prachtvinken is de tekening in het inwendige van de snavel. Gehemelte, tong, snavelhoeken en ondersnavel zijn voorzien van zwarte of kleurige vlekken en uitstulpingen. Deze tekening is karakteristiek voor de soort en heeft vermoedelijk tot functie de ouders te leiden bij het voeren in de donkere nestruimte en om hun soorteigen jongen te herkennen. Vele prachtvinken weigeren dan ook verschillende soorten jongen groot te brengen en gooien de met afwijkende tekening uitgevoerde jongen uit het nest (kunnen ook hun eigen jongen zijn).

Bijgaande foto toont een nestjong van de Witkopnon.

De tekening gaat na enkele maanden verloren. Bij volwassenen is de binnenzijde van de snavel witachtig op de vleesdelen en blauwachtig doorschijnend op de hoorndeelen.

Niet bij alle prachtvinken verdwijnt deze tekening.

Zo blijven volwassen Blauwfazantjes deze behouden en vervult waarschijnlijk een functie in het sociale leven. Vooral bij het Angola Blauwfazantje is dat goed te zien. Bij angst openen deze de snavel en tonen aan de agressievere soortgenoot de gehemelte tekening. Dit jeugd-

kenmerk remt waarschijnlijk de agressie bij soortgenoten.

In tegenstelling tot de Blauwfazantjes, hebben nestjongen en volwassen Geelbuikastrilden geen specifieke gehemelte tekening.

U ziet, op iedere regel is een uitzondering.

tekst + dia's: John van Eerd

Over vogelzaden

Tekst: H.J. Veerkamp
Foto's: Wimp

HAYER – AVENA

Wie kent niet de haver?

Als kind weten we al gauw dat haver goed voor het paard en de konijnen is. Havermout voor pap, smakelijk en licht verteerbaar.

Als vogelvoeding heeft haver een goede naam. Een uitstekend zetmeel, eiwit- en vetrijk produkt.

Haver is een sterk verbreid gewas. Zelfs in koude, regenachtige streken gedijt haver goed en geeft oogstzekerheid.

De ons bekende haver – *avena sativa* – is afkomstig van de wilde- of onkruidhaver.

Haver kan bijna op elke grondsoort worden verbouwd, mits de watervoorziening verzekerd is. Bij het oogsten van haver wordt meestal niet gewacht op de 'volrijpheid'. De tere haverpluimen zouden tijdens het oogsten veel zaad verliezen.

Om dit te voorkomen wordt er geoogst tijdens de 'geelrijpheid' en laat dan het gewas besterven. (natipen)

Haverrassen worden naar kleur onderscheiden, er is namelijk witte, gele en zwarte haver. Zwarte haver wordt zelden verbouwd, alleen in streken met arme grond.

Haver is van nature nogal kafrijk, soms bedraagt dat wel 30%, hetgeen het geval is bij zwarte haver, waarvan de korrel klein en dun is.

Haver wordt meestal 'gebeukt' dit is een bewerking waarbij slecht gedorste korrels van lange kafaalden wordt ontdaan. Het wordt dan 'gepunte' haver genoemd. Wanneer gepunte haver onder stalen walsen wordt geplet dan spreekt men van 'geplette' haver. Door de haver van het kaf te ontdoen wordt 'gepelde' haver verkregen. Daarna kan het gebroken worden. Een speciale behandeling kan de haver ontbitteren b.v. voor

de produktie van havermout. Havermout is een echt 'volkoren' produkt, doordat de zemen en kiem grotendeels behouden blijven.

In vogelvoer wordt 'gepunte' haver en 'gepelde' haver gebruikt. Daar 'gebroken gepelde' haver zeer gevoelig is voor ongedierte (mijt) wordt het zelden in mengsels gebruikt. In mengsels voor grasparkieten, grote parkieten en papegaai-achtigen wordt gepunte en gepelde haver gebruikt. In de zaadsamenstellingen voor kanaries en tropen wordt gepelde haver vermengd.

Haver wordt graag opgenomen en vlot aan de nestjongen gevoerd. Het voeren van haver moet echter niet overdreven worden, vervetting van de vogels kan het gevolg zijn.

7. Uitgerijpte aar-haver

8. Haver

9. Gepelde haver

10. Gebroken gepelde haver

Gemiddelde waarde:	Haver	Gepelde haver
Vocht	11,4%	10,8%
Ruw eiwit	10,4%	13,9%
Ruw vet	4,9%	8,0%
Zetmeel en suikers	59,7%	64,2%
Ruwe celstof	10,4%	1,5%

Haver heeft een gunstig aminozurenpatroon met een hoog percentage leucine 7% en arginine 6,5% in het eiwit.

Zebravinken in 50 kleurslagen

WIT

Tekst: Hans Klören Foto: Ton de Bruijn

Hoewel de witte zebrafincken hun kleur, met uitzondering van de kleur van de snavel en de poten, en ook al hun tekening t.o.v. de wildvorm hebben verloren, worden ze toch erg gewaardeerd als tentoonstellingsvogel.

Wanneer u nooit witte vogels heeft gehad, zou u kunnen veronderstellen dat de witte zebrafincken erg eenvoudige TT-vogels zijn. Ze hebben immers twee belangrijke punten die bij de beoordeling een doorslaggevende rol spelen, verloren. Wit is wit wordt dan ook wel eens gesteld, maar het is beslist niet zo eenvoudig dat elke witte zebrafinck ook dadelijk een tentoonstellingsvogel is.

Bij de Japanse meeuwtjes, rijstvogels en ook bij de kanaries zijn witte exemplaren ontstaan uit de bontkweek. Door steeds maar weer bonten aan elkaar te paren die praktisch pigmentloos zijn, worden jongen geboren die inderdaad al het pigment gaan verliezen. Zulke witte vogels zijn in de meeste gevallen ook smetteloos wit. Bij de zebrafincken is het wit echter ontstaan door een mutatie, hoewel ook door selectie van bonten, witte zebrafincken te kweken zijn. Het verschil tussen deze witten en de witte die wij kennen zal uiterlijk niet of nauwelijks zichtbaar zijn. De witten uit

bont zullen echter NOOIT aanslag hebben in het dek, terwijl de witten die mutatief zijn ontstaan vaak wel in de mantel niet helder wit zijn.

In dit artikelje zal ik mij beperken tot de witten die ontstaan zijn door een mutatie. Zoals gezegd hebben veel witte zebrafincken dus wat aanslag in het rugdek. Deze aanslag ontstaat doordat er in de bevedering op het dek soms nog wat pigment over blijft. Wanneer dit pigment grijs van kleur is zal het duidelijk opvallen. Het valt nauwelijks op wanneer het crème van kleur is. Voor een witkweker kan het dus erg belangrijk zijn dat hij weet welke kleur die aanslag kan hebben. Wanneer u te maken heeft met grijze aanslag, wil dat zeggen dat deze witte zebrafinck grijs maskeert. Is de aanslag bruin, dan wordt bruin gemaskeerd. Door het inkweken van bijvoorbeeld de pastefactor in een stam witten, zal dat grijs of bruin opbleken. Helemaal door redenerend zou u nu misschien op de gedachte kunnen komen om b.v. de masker in de witten te kweken.

Wanneer namelijk een witte, masker maskeert en deze witte wat aanslag zou hebben, dan zal dat nauwelijks opvallen. Om de doodeenvoudige reden dat

goede maskers met bovendien een goed formaat schaars zijn, wilde ik echter beslist niet aanbevelen om een masker in te kweken in de witten. Goede witte zebrafincken zijn door een goede selectie ook te kweken. Het inkweken van andere kleurslagen kan ten gevolge hebben dat ook het formaat en/of het model nadelig wordt beïnvloed, twee onderdelen die bij de witte zebrafincken een belangrijke rol spelen.

Een witte zebrafinck is duidelijk wat anders dan een albino zebrafinck. Persoonlijk heb ik nog nooit een albino gezien, wat overigens niet wil zeggen dat ze dan ook niet bestaan. Ik heb overigens wat bezwaar tegen de benaming ALBINO. Een individu dat al zijn pigment heeft verloren noemt men een albino. Een zebrafinck die al zijn pigment verliest is een witte zebrafinck met hoornkleurige poten, een hoornkleurige snavel en rode ogen. De zebrafincken die men nu wel eens aanziet voor albino's zijn witte zebrafincken met rode ogen maar ook met een rode snavel en oranje poten. Omdat de snavel en de poten nog kleur hebben kan dit dus geen albino zijn, althans wij zouden hem geen albino mogen noemen, hooguit INO. Het zijn echter ook geen ino's omdat het gewone witten zijn die roodog zwartmaskers 'maskeren'. Om dit aan te tonen zouden wij een gewone witte zebrafinck moeten paren aan een 'ino'. Wanneer de ino een echte ino is, dan worden uit zo'n paring geen witten geboren, maar uitsluitend normaal grijs of noraal bruin. Wanneer de uitkomst van zo'n paring 100% wit is dan kunnen wij bijna 100% zeker zijn dat wij weer niet met een ino te maken hadden.

NIEUW! GEHU KOOIEN NIEUW!

Wij leveren U betaalbare kooien, en voor elke vogel de juiste kooi. De kooien zijn opgebouwd uit 10 mm met kunststof beklede plaat. De voorzijde is met aluminium afgewerkt, en worden als bouwpakket geleverd.

Verder leveren wij: **BROEDMACHINES** en **Ziekenkooien**.

Vraag documentatie aan bij: **GEHU**

Boomcateweg 10 - 7442 BH Nijverdal - Tel. 05486-1 61 87

Vogelspecialzaak

JAN GRAUWELMAN

OLMENLAAN 44 - ZWANENBURG N.H.
TELEFOON 02907-45 26

Wij hebben regelmatig in voorraad:

Papegaaien, Parkieten, Lorij's, Tropische
Zaad-, Vruchten- en insectenetende Vogels.
Verder leveren wij alle soorten voeders en
benodigdheden voor uw hobby.

GEZA SEPT

Een oud en beproefd
middel voor de gezonde
en zieke vogel.

in flessen van 50 ml
100 ml
200 ml
halve liter en liter

ook een goedkoop middel,
dat eenvoudig toegepast kan
worden: enige druppels aan
het drinkwater toevoegen
is voldoende.

Bij de Dibevo vakhandel

Populierstraat 121-123 - Den Haag
Tel. 070-60 23 84

W. ROUPPE VAN DER VOORT

Volière van d

ysel

De /

naand

Na al weer enige jaren de vogelliefhebberij te hebben beoefend, was G.M. Van Empel, Schalkburgerstraat 352 in Den Haag aan het bouwen van nieuwe volières toe; uithalen en opnieuw beginnen zogezegd.

Nadat het tuintje achter de woning geheel bouwrijp was gemaakt, begon hij aan het leggen van de fundering, welke bestaat uit betonbandjes met daarop twee lagen steen. Van houten balkjes zijn hierop de volières gebouwd, van achteren naar voor: 3 van 3 m lang, 2 van 2,50 m, 2 van 2 m en 2 van 1,50 m lengte. Elk vluchtje is 0,90 m breed en 1,50 m hoog. De achterzijde van die vluchtjes is tegen een bestaande schuur gebouwd en in die schuur bevinden zich de aangrenzende nachtverblijfs van eveneens 0,90 m breed, 0,65 m diep en 1,30 m hoog.

Deze nachtverblijfs hebben een verhoogde bodem waardoor er een bergruimte is ontstaan voor voer etc. Terug naar buiten zien we dat aan de schuurkant de vluchtjes van boven zijn afgedekt met smalle PVC plaatjes. De voorzijde van de vluchtjes zijn voorzien van een halfhoog deurtje. Boven de deurtjes zijn de broedblokken geplaatst en om die wat tegen al te veel vocht te beschermen is op die hoogte het vluchtje met een stuk rubberoid afgedekt.

Het resterende gedeelte van de tuin is omgetoverd tot een fraaie roestuin en als straks de plantjes wat volgroeid zijn zal het geheel er fraai uitzien. De vluchtjes zijn via vierkante en ronde staptegels te bereiken. De vogels, voornamelijk parkieten, worden gevoerd in de nachtverblijfs, van binnen uit de schuur. De rechterwand van de schuur, eigenlijk mag je het geen schuur noemen; het is een echte kweekruimte, is benut voor 28 broedkooien, van 80 cm lang, 60 cm diep en 50 cm hoog. Daarin worden agaporniden, grasparkieten, forpussen en catharina parkieten gekweekt. Deze broedkooien zijn door uitneembare tussenschotten gescheiden. Als die verwij-

derd zijn hebben de vogels een vluchtje van 2,40 m lang.

De broedblokken hangen aan de voorzijde, hetgeen de controle vergemakkelijkt. Het is allemaal goed doordacht en het geheel ziet er voortreffelijk uit. Wij wensen de heer Van Empel nog erg veel plezier van en succes met zijn vogels.

F. Blom, Ronde Bonk 21, Nieuwkoop schreef ons het volgende:

"In september 1982 ben ik begonnen met de vogelliefhebberij, op zolder met een hok van 2 x 2 x 1,20 m waarin ik wat tropen en Neophema's met een stel Stanly Rosselas had zitten.

Ik heb toen buiten een volière van 3 meter lang, 1,80 meter hoog en 80 cm diep tegen de schuur gebouwd voor de tropen, een stuk van 1 meter werd dicht gemaakt voor nachthok. Het hok op zolder werd vervangen door drie vluchtjes van 3 m x 1 m x 2 m hoog, voor de Stanly- en Pennantrossela's en één leeg hok voor eventuele jongen.

De Neophema's, elegant en splendid, werden in twee kooien van 1,75 m diep, 90 cm breed en 1 meter hoog ondergebracht, de veelkleuren parkieten in een van 1,20 x 1,20 x 1 meter hoog.

Boven op de lage kooien kwamen broedkooien voor tropen te staan, en twee kwamen er nog aan de muur te hangen.

In maart 1983 ben ik de buitenvolière gaan uitbreiden. Het oude gedeelte werd overdekt met golfplaat en er werd voor de bestaande volière een gat gegraven van 3,50 x 1,50 meter en 50 cm diep en een vloer in gelegd van betontegels. Op de tegels werd een muurtje gemetseld tot 25 cm boven de grond, zo ontstond er een bak voor de beplanting. Toen de bak hard was, werd hij gevuld met grond en de leggers en standers van 3 x 3 cm werden aangebracht. De bovenkant werd op de grond in elkaar getimmerd en aan beide kanten bespannen met gaas, boven dubbeltjes en onder vierkant volière gaas.

Het geheel werd op de standers en tegen het oude 80 cm diepe gedeelte bevestigd.

De voor- en zijanten werden ook bespannen met vierkant gaas. Het nachthok werd dubbelwandig gemaakt met ertussen tempex, en voor het raam werd ook dik plastic gespannen.

De beplanting, bestaande uit een vlier, een conifeer, een rode ribes, een hulst en een vuurdoorn, werden aangebracht en ook werden er een paar graszoden in gelegd.

Tegen de schuur werd een plantenbakje van 70 x 40 x 40 cm gemetseld, en daarin een kimhortensia om de muur met de broedhokjes te laten begroeien. Buiten de volière werden klimplanten (kamperfoelie en stefanotus) alsmede wat kleine plantjes en struikjes geplaatst en klaar was de volière.

Momenteel wordt de volière bewoond door Zebra-, Diamant- en Tijgervinken, Zilverbekjes, Blauwgruis roodstaartjes, Blauwfazantjes, Wevers, Witkopnonnen, Kwartels en Binzenostrilde.

Ondertussen heb ik vier jonge Stanly Rossela's, drie Elegant parkieten, Zebra-vinken, en één Binzen Astrilden op stok gekregen, dus een zeer mooie start.

Ik hoop er nog vele jaren plezier aan te beleven".

Wij wensen hem dat ook.

Even vuurvinken kweken . . .

Na jaren met redelijk sukses zebra-vinken en japanse meeuwen te hebben gekweekt wilde ik, zoals menig ander vogelliefhebber wel eens wat anders.

Niet dat de zebra-vinken werden verkocht, integendeel die kweek is ook dit jaar fantastisch geweest. Ondanks alles was de wens om toch eens andere vogels in de volière te kweken.

Nu was ik lang al vol bewondering over kleine afrikaanse vogelsoorten zoals vuurvinken, goudbuikjes e.d. Ik wilde echter wel eigen kweekkoppeltjes aanschaffen. Dit laatste nu was nog niet zo gemakkelijk.

Tijdens de keuring van de vogelvereniging in Krabbendijke kwam ik echter in contact met een liefhebber van die vereniging die werkelijk fenomenaal materiaal in zijn bezit had. Het waren werkelijk uiterst prachtige vogels. Goudbuikjes en vuurvinken, alles eigen kweek van 1982 en volgens de kweker alle jongen grootgebracht door de ouder-vogels, zonder gebruikmaking van pleeg-ouders. Welnu ik was beland bij de kollegakweker die mij zou kunnen helpen. Om kort te gaan ik schafte daar mijn kweekkoppeltje voor 1983 aan. Later kon ik via een eigen verenigingslid nog enkele popjes vuurvinken aanschaffen, zodat ik helemaal op rozen zat. De kollega-kweker uit Krabbendijke had me wat moed ingesproken. Hij had het in 1982 prima voor elkaar gekregen, door met enkele ouderkoppels een groot aantal 'afrikaantjes' te kweken. Het ging bij hem als vanzelf. Daarop was ik natuurlijk vol spanning in de hoop ook even met deze te gaan kweken.

Ik plaatste de vuurvinken in een ruime broedkooi (1 m x 0.40 x 0.30). Daarin bracht ik enkele bremtakken aan en plaatste daarin tegen één van de wanden een half open broedbakje, dat ik met wat gedroogd gras gedeeltelijk vulde. De vuurvinken hadden het reuze naar de zin. Er werd met kokosvezel verder aan het nest gebouwd en met mos werd de zaak afgewerkt. Eieren werden gelegd en alles wees erop dat de zaak een goede kans van slagen zou hebben. Ik was al aardig tevreden dat het tot nu toe zo wonderwel verliep. Ik controleerde het nest slechts eenmaal en dat had op het broedgedrag van de vogels totaal geen indruk gemaakt, want moeder vuurvink bezocht het nest weer direct.

Later bleek een broedsel onbevrucht te zijn en het andere koppel had één jong.

De vogels ontvingen levend voer in de vorm van mierenesieren en buffalwormpjes. Ondanks alle goede zorgen mijnerzijds ging het jong toch dood en was teleurstelling een feit.

Tekst: E. Kint.
Foto: H. Bielfeld.

Een tweede broedsel van het koppel dat onbevruchte eieren had gehad was weer onbevrucht en het andere koppel had nu in het tweede broed ook onbevruchte eieren.

Ik nam aan dat de vogels in de broedkooi toch niet erg rustig en op hun gemak zaten. Ik plaatste de vogels daarom in vluchtjes (2 m x 2 x 0.80). Het koppel dat nog geen bevruchte eieren had gehad, maakte snel een keurig nestje in een half open broedblokje. Op 2 april werd het derde ei gelegd en 13 dagen

later was het eerste jong uitgekomen. Later bleken er vier jongen te zijn. Deze werden de eerste dagen voortreffelijk gevoerd, maar na een dag of zeven lieten de ouder-vogels de jongen zonder verzorging achter. Ik zag aan het feit dat noch vader noch moeder vuurvink het nest bezochten dat er iets niet in orde moest zijn en nam dus maatregelen. Het nest bevatte nog drie jongen, waarvan er slechts één leefde. Deze werd - uit pure noodzaak en tegen mijn eigenlijke wil - bij enkele japanse meeuwen gelegd die bedoeld jong prima grootbrachten.

Wat was de oorzaak geweest van het voortijdig verlaten van het nest met jongen? Raadselachtig was het voor mij. Levend voer was in voldoende mate aanwezig. Misschien de koude april-week?

Het tweede koppel vuurvinken, eveneens ondergebracht in een vlucht maar met als ekstra bijkomstigheids de beschikking over een dito ruime buitenvlucht was eveneens vrij vlot met nestbouw begonnen. Tussen takken van een lavendel werd in een half open bakje een nestje gemaakt, met een kleine invliegopening. Vooral kokosvezel was hier het nestmateriaal. Het popje broedde goed op vier eitjes. Bij nestcontrole op 6 juni bleken drie prachtige jongen met goedgevulde kropjes in het nest te liggen.

In de buitenvlucht waren de vuurvinken een hele dag, tussen de beplanting en vooral op de bodem, naarstig op zoek naar alles wat de kleine bekjes van het jonge kroost konden opnemen. Aangevuld met eivoer en daarin vermengd levend voer werd het nest prima grootgebracht. De jongen werden op 10 juni getringd met ringen 2.3 mm, die tevoren om te voorkomen dat men de jongen alsnog uit het nest zou deponeren met een zwarte viltstift, donker had gemaakt.

Ook deze handeling lieten de vuurvinken rustig over zich heen gaan en vormde geen beletsel in hun 100% ijver de jongen al het goede te geven om hun te laten worden tot krachtige zelfstandige vuurvinken.

In de vlucht hing ik met regelmaat grote bossen halfrijpe grashalmen, die door alle vogels, de vuurvinken inbegrepen, van tijd werden leeggegeten.

Nestmateriaal

Later brachten ook de andere vuurvinken, die tot dan alleen voor 'teleurstelling' hadden gezorgd ook nog drie jongen groot. Dit was gelet op het onverwacht zijn van beide koppels, voor de verdere kweek toch nog een welkome zaak.

Na enkele teleurstellingen kwam ik dan toch nog in het bezit van 9 jongen. Qua geslacht met de aantrekkelijke verdeling 5-4. De oorzaak van de mislukkingen in het begin zoek ik vooral bij mijzelf als verzorger. Misschien dat in april 'Pelleboer', het KNMI of zuiderbuur 'Armand Pien' nog een vinger in de pap hadden, gelet op de minder goede weersomstandigheden, maar die konden uiteindelijk ook niet weten dat er in mijn volière jonge vuurvinken waren geboren.

Als TT vogeltje is de vuurvink vrij aantrekkelijk en hij of zij kan zijn eigenaar/eigenaresse aangenaam belonen met een goede punterwaardering. Op menige TT scoort dit door velen als eenvoudig omschreven vogeltje hoog en zelfs toppers zijn niet uitgesloten. Nodig is nog wel te vermelden dat er vuurvinken met en zonder stiptekening op de borst voorkomen. Het is wel zaak dit te weten.

De eis van de stiptekening mag met enige voorzichtigheid worden uitgesproken, daar nu eenmaal een vogel slechts datgene kan tonen wat hij/zij van nature heeft. Er zijn nu eenmaal mensen met en zonder sproeten.

Een beschouwing van de laatste Bonds TT's leert mij dat vuurvinken met of zonder stip toch een hoge (stip)notering kunnen behalen waarbij zelfs 91 punten geen uitzondering hoeft te zijn. Ook de door mij dit jaar gekweekte vuurvinken bezorgden hun eigenaar sukses op TT's.

Afsluitend kan ik stellen dat even vuurvinken kweken niet opging, maar die enkele vuurvinken van de twee koppeltjes leverden mij nog meer voldoening op dan een volière vol vogels. Misschien dat anderen denken, ach vuurvinkjes, nou ik ben in ieder geval meer dan tevreden en kan ze U van harte aanbevelen.

Er zijn verschillende manieren om zelf gemakkelijk (en goedkoop) aan nestmateriaal te komen. Je kunt het kopen, maar meestal is het duur. Je kunt ook zelf nestmateriaal maken door stukjes touw (sisal) uit te pluizen en op lengte te knippen. Het mooiste is echter om alles zelf te verzamelen in de natuur, en buiten het feit dat dit zeer leerzaam is, kan ik u uit eigen ervaring vertellen dat het een prachtig gezicht is om de vogels in volière of broedhok een nest te zien maken met natuurlijk materiaal. Voor de mensen die dit wel leuk vinden wil ik graag enkele tips geven wat er zoal te vinden is.

In de natuur gebruikt een vogel vele soorten materiaal om zijn nest te maken. Voor de ruwbouw gebruikt hij b.v. fijn hooi, gras, plantenwortels, takjes en mos.

Als hij zijn nest nu tot zover af heeft, gaat de vogel de binnenkant van het nest stofferen met b.v. veertjes, pluïjsjes, haar e.d. Het lijstje wat nu volgt loopt van de ruwbouw in volgorde naar de afbouw (stoffering van het nest).

1. Fijn geknipt hooi

Knip een paar flinke handen dun gras. Laat dit enkele dagen goed drogen, op een overdekte plaats, waar de wind wel bij kan komen. Als het gras dor en droog is, gooi je het in de volière tussen de struiken. De vogels gebruiken het erg graag.

2. Gras of plantewortels

Zoek een pol droog gras (net na de winter als het jonge gras nog niet te hoog is) en trek hem met beide handen uit de grond. Even flink schudden en gewoon met de wortels omhoog in de volière leggen. De vogels zoeken nu zelf de beste wortels wel uit voor hun nest.

3. Mos

Zoek het mos op vochtige grond tussen struiken en bladeren, tussen de bomen en struiken staat vrij veel mos. Goed laten drogen en in de volière gooien. Als de vogel er veel van gebruikt heeft hij een geweldig mooi nestje.

4. Takjes

Daar kan eigenlijk iedereen gemakkelijk aankomen. Haal b.v. eens een hark onder de heg door of snoei eens een boompje een beetje bij.

5. Rietpluimen

Loop in de winter maar eens over het ijs naar een rietveldje toe. Daar staat het volop. Knip de rietpluimen, ongeveer 30 stuks, bij de grond af en bind er dan op 10 cm. afstand van de grond een stukje ijzerdraad omheen. Goed strak aandraaien, want de vogels mogen er niet met hun tenen tussen raken (beenbreuk). Plaats de bos riet in een hoek van de volière. De vogels pluizen het helemaal uit voor de stoffering van hun nest.

6. Paardebloempluis

Pluk de paardebloemen als ze half rijp zijn. De bloem is dan uitgebloeid en net voor de pluïsbol open gaat, plukt u ze eraf. Gooi een paar flinke handen in de volière. De vogels eten de zaden eraf en gebruiken de pluis voor de stoffering van hun nest.

7. Bast

Vaak gebruiken de vogels bast van de ligusterheg die ik in mijn volière heb staan. Ze pakken de top van een takje en schillen hem af naar beneden. De heg in de volière heeft vele functies, b.v. slaappleats, schuilplaats, nestelplaats, de heg trekt insecten aan en levert ook nog eens nestmateriaal.

8. Veertjes

Pluk van een kip of eend wat veren van de borst, deze zijn namelijk het zachtst. Deze veren kan je het beste in het nachthok van de volière leggen, anders waaien ze door het hele vogelverblijf heen. Hoe u aan die kip of eend komt, laat ik aan u zelf over.

9. Konijnenhaar

Prachtspul is dat. Als de konijnen bij mij thuis hun winterhaar verliezen, raapt mijn vrouw het netjes bij elkaar in een zakje. (Als ze niet kijkt, help ik die konijnen effe gauw, gaat veel vlugger). Een zachter nestmateriaal kan ik me niet voorstellen en de vogels denk ik ook niet. Ze gebruiken het veel en graag.

Natuurlijk zijn er nog wel mensen onder u die dit lijstje kunnen aanvullen met nog meer materiaal uit de natuur.

Voor de mensen die gaan zoeken, wil ik nog dit zeggen: vergeet niet een paar plasticzakken en een mes of schaar mee te nemen op uw tocht. Succes.

H. van Egmond

Over het keuren van tropen etc. 3

Het aanwijzen van een kampioen

Indien bij een keuring meer keurmeesters aanwezig zijn van dezelfde studiegroep, zal het aanwijzen van een kampioen steeds in onderling overleg geschieden.

Bij het aanwijzen van een kampioen gaat bij een gelijk aantal punten:

- Elgen kweek vóór open klasse
- Standaardvogels vóór kultuurvogels
- Kultuurvogels vóór konditievogels
- Vruchten en insectenetters vóór zaadeters
- Bij dezelfde groep vogels geven de kleurpunten de doorslag
- Bij een gelijk aantal punten kunnen we de kampioen aanwijzen, of één punt meer geven, in uiterste noodzaak geven we 'n + punt bij het eindtotaal.

Het geven van een plus bij het eindtotaal:

Indien in het uiterste geval een + punt moet worden gegeven kan dit alleen bij het eindtotaal.

De toevoeging van de + moet altijd door een keurmeester worden bijgeschreven die het betreffende keurbriefje heeft geschreven. Ook dient hij dezelfde pen te gebruiken. Alléén voor het aanwijzen van een kampioen mag men in uiterste noodzaak een + punt geven, het geven van een - punt is niet toegestaan.

Stammen:

Begrip. Een stam is een groep van vier vogels van gelijke soort, gelijk geslacht en dezelfde kleur. Een uitzondering voor wat het geslacht betreft is gemaakt voor die vogels waarbij uiterlijk de geslachten gelijk zijn.

Stameenheidspunten:

Stameenheidspunten zijn extra punten die gegeven kunnen worden aan een stam. Om voor stameenheidspunten in aanmerking te komen moeten er vier vogels zo gelijkwaardig mogelijk zijn in de voornaamste onderdelen en eigenschappen.

Het toekennen van stameenheidspunten:

Teneinde de vereiste eenvormigheid bij het toekennen van eenheidspunten te verzekeren, kunnen uitsluitend in onderstaande gevallen de daarachter gestelde stameenheidspunten worden gegeven.

Elke vogel uit die stam moet minimaal 87 punten hebben behaald en mag er slechts 1 punt verschil zijn in de onderlinge totalen. Met dienverstande dat er in rubriek 1 formaat, model, houding en konditie en in rubriek 4 kleur en kleurregelmaat, geen onderling verschil is in puntenwaardering. (noot bij de grasparakieten mag er ook geen onderling verschil zijn in de rubriek 3 grootte en vorm van de kop).

De volgorde van de puntenrangschikking waarin de vogel met het afwijkende puntentotaal voorkomt, doet niet ter zake. Het gaat er alleen om, dat er slechts één punt verschil mag zijn.

Keurlijsten:

Van elke voorgedragen vogel moet een

keurlijst worden geschreven met een puntenwaardering in cijfers. In die gevallen wanneer een keurlijst niet wordt voorzien van een puntenwaardering in cijfers zie hiervoor de rubriek Welke keurlijsten worden niet voorzien van een puntenwaardering in cijfers.

De verantwoordelijkheid dat alle vogels worden voorgedragen berust niet bij de keurmeester. Het TT bestuur is verantwoordelijk dat alle vogels die gekeurd moeten worden ook worden voorgedragen. Een keurbriefje heeft dan pas waarde voor de inzender als ook voldoende bemerkingen zijn opgeschreven.

De keurmeester moet op de lijst invullen:

- De soort en kleur vogel
- Het schaalnummer
- Het kooinummers
- Een puntenwaardering in cijfers
- Zijn bemerkingen
- De datum van de dag waarop de keuring plaats vindt
- Elke keurlijst moet door de keurmeester worden ondertekend, dan wel geparafeerd en moet worden voorzien van een naamstempel.

Totalen der punten in de stam:

86-87-87-87: geen stameenheidspunten; totaal 347 punten
87-87-87-87 + 1 stameenheidspunten; totaal 349 punten
87-87-87-88 + 1 stameenheidspunten; totaal 350 punten
87-88-88-88 + 2 stameenheidspunten; totaal 353 punten
88-88-88-88 + 2 stameenheidspunten; totaal 354 punten
88-88-88-89 + 2 stameenheidspunten; totaal 355 punten
88-89-89-89 + 3 stameenheidspunten; totaal 358 punten
89-89-89-89 + 3 stameenheidspunten; totaal 359 punten
89-89-89-90 + 3 stameenheidspunten; totaal 360 punten
89-90-90-90 + 4 stameenheidspunten; totaal 363 punten
90-90-90-90 + 4 stameenheidspunten; totaal 365 punten
90-91-91-91 + 5 stameenheidspunten; totaal 368 punten
91-91-91-91 + 5 stameenheidspunten; totaal 369 punten
91-91-91-92 + 5 stameenheidspunten; totaal 370 punten
91-92-92-92 + 6 stameenheidspunten; totaal 373 punten
92-92-92-92 + 6 stameenheidspunten; totaal 374 punten

1983, Wat een kweekjaar!

Wiel Höppener

Wat hebben we geleden, wat werd ons doorzettingsvermogen op de proef gesteld, onmacht en nog eens onmacht. Een nat koud voorjaar, regen wat de klok sloeg, er kwam gewoonweg geen einde aan. Jonge zwaluwen en merels verdronken in de nesten, stord in de krant. Nestjongen bij de koolmezen, stierren bij gebrek aan insecten en ga zo maar door. Het was tegenslag en teleurstelling alom en de stemming van vele kwekers daalde tot beneden nulpunt.

Een gevoel van onmacht maakte zich van ons meester, als we voor de kooien of de voliëres stonden en de vogels wilden maar niet tot nestbouw overgaan. Je zou als het ware van onmacht in de gordijnen kruipen en de vogels het ei onder de staart uit kijken.

Maar op dat moment, weet de grote mens, die alles kan als het om techniek gaat, dat hij de natuur niet kan dwingen. Nog niet kan beïnvloeden, want wat de toekomst brengt, is nog in dichte nevelen gehuld.

Voor alle duidelijkheid, wil ik hier nog even zeggen dat ik over de wildzangkweek spreek, waarbij niet wordt bijgelicht en die ook niet in een verwarmde ruimte zitten. Kanariëkwekers zijn immers niet van het weer afhankelijk. Deze liefhebbers en zeker met name de wedstrijkkwekers, beoefenen hun hobby in een binnenkweekruimte met alle mogelijke voorzieningen, zoals verlichting en verwarming.

Vogels broeden overdag wel, maar zitten 's nachts niet op het nest, waardoor het legsel verloren gaat. Poppen verlaten het nest of voeren de jongen niet.

Onbevuchte eieren, och u kent al die klachten zelf wel. Eén belevens was uiteraard nieuw voor mij en dat was de volgende: 'een kweker schaamde zich voor bezoek, omdat hij nog geen jongen op stok had.' Ja, wat moet u daar nu op zeggen. Maar het tekende toch wel duidelijk de onmacht van de betreffende vogelliefhebber.

Het werd Mei-Juni en alles zag er hopeloos uit. Maar vrienden, aan alles komt een einde, ja regen komt zonneschijn, zegt een oud spreekwoord. Het is nu omstreeks half November als ik dit artikel schrijf en u zult het ongetwijfeld allemaal met me eens zijn, dat we in die mistroostige eerste helft van 1983, een zomer hebben mogen beleven uit duizenden, die overgoten was met zonneschijn en dat we begin November nog dagen hadden met een

temperatuur van 19 graden Celsius. Ongelooflijk was dat.

Voor ons wildzangkwekers, kwam dit goede van boven, zoals dat wel eens gezegd wordt, eigenlijk te laat, want we zaten inmiddels al in de maand Juli. Ik neem best aan dat er ondanks alle tegenwerking van de weergoden, er een aantal kwekers zijn die op een redelijk broedseizoen kunnen terug zien, gelukkig maar. De overgrote meerderheid, waartoe ik mij zelf ook tel, had beslist géén reden tot juichen. Ja vrienden, als het mij een jaar minder goed vergaan is, durf ik daar best voor uit te komen.

Het is voor mij een klein kunstje, om hier nu een verhaaltje neer te schrijven over een geslaagde kweek. Dat doe ik deze keer eens niet, integendeel, ik zal u een geval aanhalen waarbij het bij mij misgegaan is. Dit doe ik met de bedoeling, om u er op te wijzen dat bij mij ook niet altijd alles lukt.

Het gaat over de mis-kweek met een putterpop. In mijn kweekregister staat deze pop ingeschreven onder nummer 6. Dus noem ik haar voor het gemak pop 6. Begin Mei lagen in een keurig gebouwde nestje 5 eieren, waaruit op 14 mei 3 jongen geboren werden. De zesde dag heb ik de jongen geringd en alles zag er goed uit en de pop voerde prima. Twee dagen later zit de pop 's morgens niet op het nest en de steenkoude jongen waren enkele uren later dood. Ik had hier geen verklaring voor, daar deze kweek niet in de buitenvoliëre plaatsvond, maar in mijn onverwarme binnenkweekruimte.

Buiten, had in de nachtelijke uren een kat, een muis, een uil of wat dan ook er de oorzaak van kunnen zijn dat de pop het nest had verlaten. In dit geval kon dat onmogelijk de oorzaak zijn.

Enfin, enkele dagen later begint de pop weer met nestbouw en op 2 Juni zat de pop weer te broeden op 6 eieren, waaruit op 14 Juni 4 jongen geboren werden. Na vijf dagen heb ik de jonge vogeltjes geringd en alles leek dit keer normaal te verlopen. Endoeh, toen de jongen 8 dagen oud waren (net als in de eerste ronde ook na 8 dagen) ging de pop niet meer op het nest en vloog rusteloos heen en weer. De jongen werden vanaf dat moment niet meer gevoerd, de pop was weer broeds. De vier jongen heb ik kunnen redden, doordat ik de mogelijkheid had ze bij een andere pop onder te

leggen. Deze vier zijn zonder mankeren volwassen geworden.

Op 1 Juli had de pop weer gelegd (derde ronde) en op 17 Juli werden weer vier jonge putters geboren. Een week later waren ze alle vier dood, de pop voerde hoe langer hoe minder en een mogelijkheid om de jongen elders onder te leggen had ik deze keer niet. Vindt hier maar eens een verklaring voor. Een pop brengt drie nesten jongen, voert ze een week prima en laat ze daarna in de steek. Kan het niet aan de voeding gelegen hebben? Ik geloof het niet, ik kweek toch al jaren met putters. Het is bekend, dat als men de eerste week te overvloedig diertelijk voedsel verstrekt, met name mierenpoppen, dat dit het sneller weer in broedconditie komen van de pop tot gevolg kan hebben.

Ondanks deze tegenslag, houd ik deze pop toch aan en probeer het het volgende broedseizoen weer opnieuw. Ze krijgt van mij weer een nieuwe kans, wie weet, misschien lukt het dan wel.

use!

De KAF-O-MATIC

Een uitvinding die u minstens een half uur rompslomp per dag scheelt.

f 30,-
Voordeel!

*Wettig gedeponeerd

**VOORJAAR-
VOORDEELACTIE....**

tijdelijk f. 149,50

geldig tot 19 april a.s.

Adviesprijs f. 179,50

(incl. BTW)

De KAF-O-MATIC scheelt geld.

Voorverkoop
en informatie:

KEMO-ALKMAAR

Verdronkencord 48 - 1811 BG Alkmaar - Tel. 072-15 57 85

Bianca Eenkhoorn kan weer vogels houden in huis. Waarom? Omdat zij geen last meer heeft van de stofdeeltjes welke de vogels afgeven. (Bianca heeft 12 jaren naar het ziekenhuis gelopen en is nu genezen verklaard).

Vraag onze gratis brochure + het relaas over dit meisje en lees alles hoe U de konditie van U en Uw vogels kunt verbeteren (v.a. f. 235,-).

Showroom geopend:
van maandag t/m vrijdag
van 10.00 tot 16.00 uur.

Wolro Luchtreiniging

Haringvliet 90
3011 TG Rotterdam
Telefoon 010-13 55 01
(na 16.30 uur
01807-1 89 12 tot 22.00 uur).

Vorbereitung

Elke kweker heeft zo zijn eigen manier om zijn kanaries voor te bereiden op de kweekperiode.

Vele wegen leiden naar Rome, ook in de kanariëkweek kun je veel verschillende wegen bewandelen, de kweek op zich wordt door veel liefhebbers op totaal verschillende manieren aangepakt, zo ook de voorbereiding tot die kweek die vrijwel nergens exact hetzelfde wordt uitgevoerd. Dit wil overigens niet zeggen, dat die voorbereiding nergens op een juiste manier plaatsvindt, integendeel, zoals gezegd kan dat op veel verschillende manieren tot een succesvol resultaat leiden.

Het maakt dan misschien ook niet veel uit hoe je dit alles hebt uitgevoerd, als je maar met de nodige voldoening de gewenste doelstelling bereikt.

We gaan er van uit, dat de doelstelling van de kweker zal zijn, probleemloos een redelijk aantal gezonde jonge vogels op stok te krijgen, vogels waaraan we wat plezier kunnen beleven b.v. door zang, kleur, tentoonstellingsresultaten enz.

Ook al zal geen enkele liefhebber de voorbereidingen hetzelfde opstarten, uitvoeren en begeleiden als zijn medeliefhebbers, zeker is wel dat, als je succesvol wenst te eindigen, een goede voorbereiding van groot belang is.

Het tijdstip van starten met die voorbereiding is niet tijdens een selectie ergens in het najaar, maar beslist veel eerder.

We dienen te noteren, de afstamming van de vogel, geboortedatum, of deze wel of niet een exemplaar is uit v.w.b. het aantal jongen, een voldoende groot nest, of deze goed gevoerd werden, voldoende groei, tijdig zelfstandig was, geen rui-problemen had enz.

Door zulke notities bij te houden selektieren wij dus al op papier, een vogel die als eenling overblijft uit een nest met vier of vijf jonge vogels houden we niet als kweekvogel aan mits de nestgenoten een ongeluk niet overleefden.

De genoteerde gegevens dienen we dan later te raadplegen als we onze kweekvogels gaan selektieren. Hebben we vogels aangekocht, probeer dan genoemde gegevens zoveel mogelijk te weten te komen. In de herfst kunnen we dan de grote selectie uitvoeren en we schakelen daarbij elke vogel, met eerder genoemde, nadelige aantekening, uit voor de kweek.

We letten op, dat de vogel voldoende vitaal is, goed in het vlees zit, niet kort van adem is, kortom gezond is alsmede eer kleur bezit die je aanspreekt, dus waarvan je normaal gesproken wel wat kunt verwachten.

Nu mag je één keer op de kalender kijken n.l. om vast te stellen op welk moment je de verlichting moet gaan verlengen om op het geplande tijdstip van starten met de kweek, zo'n 14 uren te hebben.

Vergeet niet, dat in de natuur alles een rustperiode heeft, in die rust-(winter)periode worden nieuwe krachten opgedaard en nieuwe reserve's opgebouwd, die periode is dus gewoon nodig en mag niet te kort zijn.

Gaan we de periode tussen rui en kweek teveel inkorten, dan verhogen we de risico's en wordt de kans op klachten over

leurkanariekweek.

slechte of sterk onvoldoende resultaten in een later stadium, alsmaar groter. Broedseizoen zomaar op ruiperiode aansluiten gaat niet, dat wil zeggen, gaat niet met voldoende kans op sukses.

Natuurlijk kun je met verwarming en verlichting wat abnormale kunsten uithalen maar dat zal latere resultaten nadelig beïnvloeden. Dit alles niet uit het oog verloren, dan de tijdsklok met liefst niet meer dan twintig minuten per week terugzetten tot dat de genoemde veertien lichturen zijn bereikt. Mannen en poppen krijgen bij mij hetzelfde aantal lichturen.

Het gehele jaar door verstrekken we natuurlijk een goede zaadmengeling, ik ben er voorstander van om in de winter wat extra eivoer te verstrekken, waarvan 2 à 3 keer per week een paar druppels levertraan worden toegevoegd afgewisseld met een paar druppels maaskiemolie, ook een blokje extra vet kan in de koude periode beslist geen kwaad. Bovendien verstrekken we een weinig groenvoer en soms een beetje fruit.

Zo om en nabij de eerder vastgestelde datum van starten met de kweek, (de mannen dienen nu reeds zo'n 6 weken van de poppen te zijn gescheiden) bekijken we welke vogels rijp zijn voor de kweek, dat geldt voor zowel mannen als poppen, hier laat ik nog dikwijls de vogels, die op dat moment nog maar nauwelijks de minimum leeftijd van 9 maanden hebben, nog 3 à 4 weken wachten alvorens deze in de broedkooi te plaatsen. Laten we geduldig zijn en geen enkele vogel in de broedkooi plaatsen die daar niet geheel rijp voor is, dus niet op de kalender kijken, de rijpheid van de vogels in de gaten houden is belangrijker dan de door U geplande aanvangsdatum.

Tijdens de winter en ook in het broedseizoen wordt door veel kwekers de temperatuur onnodig veel opgevoerd, m.i. is een constante temperatuur belangrijker dan een hoge temperatuur die dan vaak ook nog erg sterk wisselend is.

Vele jaren heb ik ervaren, dat een paar graden vorst in het vogelverblijf geen kwaad kan, zelf moet ik het ijs op het drinkwater doordrukken als de buitentemperatuur min 8 graden C. of lager is, nadelen daarvan heb ik nooit ondervonden, ook niet in de periode van eitjes of kleine jongen.

Wel voer ik de temperatuur iets op als de relatieve luchtvochtigheid boven de 80% dreigt te komen, de ventilatie wordt hierop tegelijk aangepast.

We vergeten niet om te lange nagels te knippen alvorens de vogels in de broedkooi geplaatst worden, in het verleden plaatste ik wel eens eerst de pop in de broedkooi en pas de man erbij als de pop aan nestbouw was begonnen, de laatste jaren plaatste ik ze steeds gezamenlijk in de broedkooi en daarbij heb ik geen verschil in kweekresultaten kunnen ontdekken. Wel houden we in de gaten dat er niet onmiddellijk ruzie ontstaat, accepteren de uitgekozen partners elkaar niet dan laten we ze niet bij elkaar zitten, na een paar dagen apart gezeten te hebben reageren ze meestal wat minder agressief en als er tekenen zijn van verdraagzaamheid, dan kunnen we starten.

De materialen, broedkooien en zitstokken zijn inmiddels natuurlijk zuiver en volledig ontsmet, ook dit hoort erbij.

Zo om en nabij het moment, dat de dagen noemenswaardig langer beginnen te worden, ziet U dan nieuw leven opgroeien waarvan U op dat moment al heel wat voldoening hebt.

Misschien mogen we dit dan het eerste tastbare resultaat noemen van een nauwgezette, een goede kweekvoorbereiding.

A. v. Eck.